№ 1234 — 1889 ՅՈՒԼԻՍ 12 ՉԱՐՇԷՆՊԻՀ — 1306 ԶԻԼԳԱՏԷ 26 — ՊԷՇԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

20 ՓԱՐԱ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

20 ՓԱՐԱ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԼԻՅԷ ԹԻՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

ԱՏՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

	12 ալըք	6 ալըք	3 ալըք
ՍԹԱՄՊՕԼ	140 ղր.	70 ղր.	40 ղր.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Իքինճի, Իւչիւնճի վէ Տէօրտիւնճիւ սայֆա սաթըրը ղրշ. 5
Տէօրտիւնճիւ սահիֆէ սաթըրը 10ը. ղր. » 3
Մէվատտը նաշիրայէ տաիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ ավտէթ օլունմայաճագ տըր։

Իտարէխանէսի՝ Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 Ճիվէլէկեան մաթպաասընտա տըր։ Գէաֆֆէի մէվատտը հագգընտա կազէթանըն սահիպ վէ միւտիրի ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ էֆէնտիյէ միւրաճաաթ օլունա։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Վարշավիատա նէշր օլընան Գուրիէ տը Վարշավի կազէթասը՝ «Իթալիա իլէ Ալէմանիա պէյնինտէ ասքէրի մուգավէլէնամէ» սէրլէվհասըյլա ճարիգավէլէմ պիր պէնտ նէշր իթմիշ տիր։

Մէզքիւր կազէթա՝ Ալէմանիա վէ Իթալիա միյանընտա պիր մուգավէլէնամէի ասքէրինին ազտ օլընտըղընա տաիր պունտան 2 այ մուգատտէմ տէվէրան իտէն պիր չայիատան պահսիլա, պու մուգավէլէնին նէտէն իպարէթ օլտուղունա տաիր քէսպը մալիւմաթ իթտիկինի սէրտէյան իտէրէք չէօյլէ տէմիշ տիր.

«Ալէմանիա իլէ Ֆրանսա միյանընտա պիր մուհարէպէ զուհուր իտէր իսէ, Իթալիա վէ Ալէմանիա օրտուլարը՝ միւթթէֆիգէն հարէքէթ իտէճէկլէր տիր։ Պու մագսատ իլէ Իթալիա օրտուսը՝ Պրէնէր նէհրինի կէչէրէք Վօժ տաղլարընա կիտէճէք տիր։

«Վօժ տաղլարընտա պիրլէշէճէք օլան Ալէմանիա վէ Իթալիա ասքէրի՝ Մէց ճիվարընտա պուլընաճագ օլան Ֆրանսըզ օրտուսը իւզէրինէ հիւճում իլէ, օրատա պիր մուհարէպէի գաթիյէնին իճրասընա մէճպուրիյէթ իտէճէկլէր տիր։

«Իթալիա օրտուսը՝ 1870տէ բրէնս Ֆրէտէրիգ Կիյեօմին գումանտասը ալթընտա պուլընան օրտունըն աէրէօզտէ իթտիկի վազիֆէյի իֆա իտէճէք տիր։

«Աւստրիա հիւքիւմէթի՝ Պրէնէր նէհրինի կէչէճէք օլան Իթալիա ասքէրինէ իւլթիզա իտէն վէսաիթը նագլիյէնին թէտարիքինի թէահհիւտ իթմիշ տիր։

«Աւստրիա իլէ Ալէմանիա արասընտա ազտ օլընմըշ օլան ասքէրի մուգավէլէնամէ ահքեամընճա տախի Ալէմանիա հիւքիւմէթի Ռուսիայա գարշը Աւստրիայա մուավէնէթ իտէճէկինի թէահհիւտ իթմիշ օլտուղունտան, Վօժ ճիհէթինտէ պուլընաճագ Իթալիա ասքէրինին մըգտարը նէ գատար չօգ օլուր իսէ, Ալէմանիանըն Աւստրիայա իտէճէկի մուավէնէթ տէ օ նիսպէթտէ պէօյուք օլաճագ տըր։»

*

Պէրլին 20 յուլիս.—Վարշավիատա նէշր օլընան Գուրիէ տը Վարշավի կազէթասընըն Իթալիա իլէ Ալէմանիա արասընտա միւնագըտ մուգավէլէի ասքէրիյէնին խիւլասասը տէյէ նէշր էյլէտիկի մալումաթըն մուվաֆըգը հագիգաթ օլմատըղընը Ալէմանիա կազէթալարը պէյան իտէյօրլար իսէ տէ, միւշարէլէյհիմա տէվլէթլէր պէյնինտէ մուգավէլէի ասքէրիյէ ազտ օլընտըղընը ինքեար իտէմէյօրլար։

——

Կէչէն ճումա էրթէսի կիւնքի թարիխլէ Պէլկրատտան պէր վէճհը աթի խապըր ալընըյօր։

«Պէլկրատ մէքթէպը ասքէրիյէ շակիրտանընտան պիր խայլը Սըրպ տէլիգանլըլարը՝ մէքթէպին էյամը թաթիլիյէսի միւնասէպէթիյլէ Պէլկրատա վիւրուտ իթմիշլէր տիր։ Ճումլէտէն պիր տէլիգանլըլար՝ մէքթէպը մէզքիւրըն իւնիֆորմասընը չըգարմամըշ օլտուգլարընտան, պունլարըն Պէլկրատա վիւրուտլարը մէթէաքըպ Վիէննա վէ Սօֆիայա թէլէկրաֆլար չէքիլտէ իտիլէրէք, Պէլկրատա Ռուս զապըթանընտան միւրէքքէպ պիր հէյէթը մէմուրէ վիւրուտ իթմիշ պիլտիրիլմիշ, վէ պունտան բէք զիյատէ վէլվէլէպախշ մանալար չըգարըլմըշ օլմըշ տըր։

«Պէլկրատտա ինթիխապ իտէն պիր մէճլիսը հարպ՝ Գանժ Նամ Ֆրանսըզ ուսուլինտէ թօպլարտան միւրէքքէպ 6 պաթարեա թէշքիլինէ գարար վէրմիշ տիր։» (Սթա[illegible])

——

Հօլանտատան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, գրալ Իւչիւնճի Կիյեօմ թէքրար խասթալանըպ, խասթալըղը քէսպը շիտտէթ իթմիշ տիր։ Գրալըն իպտիլա իթտիկի մարազտան հիչ պիր մալումաթ վէրիլմէյօր իսէ տէ, գրալըն՝ իքի հաֆթատան պէրու վիւքէլանըն տախի հուզուրընա գապուլ իտէմէմիշ օլտուղը թէհագգուգ իթմիշ տիր։ Հօլանտա գրալիչէսի՝ գայըլճալարտան պիրիսինէ կիթմէք նիյէթինտէ իքէն սարֆը նազար էյլէմիշ տիր։

——

Ինկիլթէրանըն Բարիզ սէֆիրի լօրտ Լիթթըն՝ ահվալը սըհհիյէսինին միւսաատէսիզլիկինէ մէպնի իսթիֆա իտուպ, թէգաիւտլիկինի իսթիհսալ էյլէտիկինտէն, եէրինէ Պէրլին սէֆիրի սըր Էտուար Մալէթին նասպ օլունաճաղը մէրվի իսէ տէ, մումաիլէյհին Պէրլինտէ իգամէթը Ալէմանիա տէվլէթինճէ արզու օլընտըղընտան, Բարիզ սէֆարէթինէ Ռոմա սէֆիրի լօրտ Տիւֆրինին նագլի տահա զիյատէ միւհթէմէլ ատտ օլունըյօր իմիշ։

——

Ռոմատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Իթալիա գրալը՝ կէչէն բէնճշէնպէհ կիւնիւ Թօսգանա էյալէթինտէ քէաին էմպօլի գրալիէսն Սան-Ռոսսօրէյէ ազիմէթ իթմիշ տիր։ Վէլիահտ բրէնս տը Նափլ տախի 10 կիւնէ գատար օրայա կիտիպ, Բուրի սէյահաթընտա բէտէրի գրալը միւշարէլէյհէ րէֆագաթ իտէճէք տիր։ Գրալըն իշպու սէյահաթընը թէէխիր իթմէսի իշթիգալաթը բօլիթիգիյէի միւվէլլիտէտէն նէշէթ իթմիշ մուհագգագ տըր։

——

Թիւրքիէ Ճագրիլիրըն թէէմինէն պէյանընա կէօրէ, Ալէմանիա իմբէրաթօրը՝ Ռուսիա իմբէրաթօրընա թապիի պէօյլէպիլէտէ պիր րէսմինի իրսալ էյլէմիշ տիր։

——

Զանզիպարտան իշար օլընտըղընա կէօրէ, Իթալիանըլար Զանզիպար սէվահիլի մուհասարէի պահրիյէսինտէն ֆէրագաթ էյլէտիկլէրինի պէյան իթմիշլէր տիր։

——

Սօֆիատան Պօլիթիշէ Քօրրէսբօնտանց պէր վէճհը աթի խապէրը վէրիյօր։

«Ալընան մալումաթա կէօրէ, Սըրպիսթանտան Վիտինէ թարաֆլարընտա պիր չօգ քաչագ կէչմիշ, վէ Վիտինին սանճագընը կէզտիքտէն սօնրա, Սըրպիսթանա իատէթլէրը ատէթ իթմիշլէր տիր։ Կէչէնլէրտէ նէբաթաթ արամագ պէհանէսիյլէ Թիւրքն գազասը տաղլարընը կէզմէքտէ իքէն Պուլկար ժանտարմալարը թարաֆընտան թէվգիֆ թէզքիրէ ալընան 2 նէֆէր Սըրպը՝ Թիւրքն չէհրի ճիվարլարընտա վագը տաղլարըն խըրգէզլիգլէրինի էօյրէնմէլ օլան ֆէննը թօբօկրաֆի էրպապընտան տըրլար։ Թիւրքն գայմագամը՝ Պուլկարիսթանա կէչմէք մագսատիյլէ Սըրպիսթանտա պիր թագըմ էշգիյա չէթէլէրինին թէշէքքիւլ իթտիկինի Պուլկարիսթան տախիլիյէ նէզարէթինէ պիլտիրմիշտիրինէն, նէզարէթը մէզքիւրէ՝ գիւր օլընան չէթէլէրին տաղըտըլմասը իչիւն լազըմ կէլէն թէտաբիրին իթթիխազը բէճաբրլեա քէյֆիյէթին Սըրպիսթան հուտուտ մէմուրլարընա թէպլիղ իթմիշ իքէն Թիւրքն գայմագամընա էմր իթմիշ տիր։

——

Աւստրիա իմբէրաթօրընըն 5 կիւնէ գատար Պէրլինէ կիտիպ Ալէմանիա իմբէրաթօրընը զիյարէթ իտէճէկի մալում տիր։

Պէրլին մէճլիսը պէլէտիյէսինին կէչէն ճումա էրթէսի կիւնքի իճթիմաընտա, սէրայը իմբէրաթօրի միւթէրիքեանինտէն կէօնտէրիլմիշ օլան պիր մէքթուպ գրաաթ օլընարագ, պունտա Աւստրիա իմբէրաթօրը՝ եալըզ գալընաճաղը ճիհէթլէ, Պէրլինտէ էհալի թարաֆընտան թանթանալը գապուլ վէ սօգագլարըն թէզյինէտէն սարֆը նազար օլընմասընը բէճա իթտիկի պէյան օլընմըշ տըր։

——

Բարիզտէն իշար օլընտըղընա կէօրէ, տախիլիյէ նազըրը Մ. Գոնսթան՝ Բարիզտէ հէր նէվ բօմպա աթըլը նիւմայիշլէրի մէն իթմէք իչիւն քէնտի թահթը իւզէրինտէ օլարագ էհլի բէյիտէն միւրէքքէպ պիր բօլիս հէյէթի թէշքիլ ու իհտասընա գարար վէրմիշ տիր։

——

Պէրլին 19 յուլիս.— Միւթէվէֆֆա իմբէրաթօր Պիրինճի Կիյեօմ զէվճէսի իմբէրաթօրիչա Ավկուսթանըն Գաթօլիք մէզհէպինէ տախիլ օլտուղը վէ ճախտ օլաճաղը հագգընտա տէվէրան իտէն չայիալար ասըլսըզ տըր։

——

Ռոմատան եազըլտըղընա կէօրէ, ախիրէն Վիլլա Ֆրանգա գարիյէսի ճիվարընտա չիֆթճիլէր՝ թարլալարտա չալըշմագտա իքէն պիրտէն պիրէ պօրա զուհուր իտուպ, 1 քիլօ աղըրլըղընտա տօլու եաղմըշ, վէ վագթ ու զէմանըյլա էքին մահսուլէրէ սըրընատան չիֆթճիլէրտէն 100 գատարը ֆէնա հալտէ եարալանմըշ տըր։ 11 եաշընտա պիր գըզ իլէ 15 եաշընտա պիր էրքէք չօճուգ պաշլարընտան եարալանարագ վէֆաթ իթմիշլէր տիր։ Պութիւն մահսուլաթ վէ աղաճլար մահվ օլտուղը կիպի, խանէլէրին ճամլարը տախի գըրըլմըշ տըր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ֆրանսա սէֆիրի գոնթ տը Մօնթէպէլլօ՝ էվվէլքի կիւն հուզուրը հազրէթի Բատիշահիյէ գապուլ պույուրուլմըշ տըր։

—Մէսմուաթա կէօրէ, էվվէլքի կիւն գրալ Միլանըն Տէրսաատէթտէն էսնաի հարէքէթինտէ, թարաֆը հազրէթի Բատիշահիտէն միւշարէլէյհէ հէտիյէ օլարագ Սիրքէճի չըմէնտէֆէրի սթասիօնընտա պիր գաչ ֆիւֆէ նատիտէ մէյվէլէր իլէ պագը գըզըլմէթ խալըլար վէ էմթաա Շարգիյէ իրսալ պույուրուլմըշ տըր։

—Իզմիթ-Էնգարէ չըմէնտէֆէրի զօմիսէրի Հիւպէր էֆէնտի՝ կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ Իզմիթէ միւվասալէթ իթմիշ օլուպ, մումաիլէյհ խաթթըն կէչէճէյի արազիլէրին թասարրուֆը մատտէսինի թէտգիգ իչիւն զարիզէն խաթթը պօյունճա կէզէճէք իմիշ։

—Թրապիզօն, Էրզրում, Վան, Պիթլիս, Տիյարպէքիր վէ Խարբութ վիլայէթլէրինճէ պագը խուսուսաթը միւլքիյէ վէ ասքէրիյէ վէ ատլիյէ վէ գաթլիյէ վէ սաիրէնին թէֆթիշ իչիւն վէ իսլահաթը էսասիյէ ինթիխագսաթը իչին պա իրատէի Սէնիյէ մէմուր պույուրուլան ֆէրիգ Հասան Խայրի բաշա հազրէթլէրիլէ էրքեանը հարպիյէ միրլիվալըղընտան Զիյա բաշա վէ եավէրանը հազրէթը Շէհրիյարիտէն Հիւսնի, վէ Տէօրտիւնճի (Էրզինկան) օրտուսը հիւմայուն էրքեանը հարպիյէ գայմագամլըղընտան Իպրահիմ պէյ էֆէնտիլէրին էսաս վէ սէլահիյէթը թէֆթիշիյէլէրինի միւպէյյին օլան թաֆսիլաթըն պիրէր նիւսխասը տախիլիյէ նէզարէթինտէն վիլայաթը միւշարէլէյհա վալիլէրինէ թէպլիղ պույուրուլմըշ տըր։

—Կէչէն սալը կիւնիւ Ալէ Սահ Բաշը վաբօրը Ուն Գաբանը քէօբրիւսինտէն կէչէր իքէն քէօբրիւյէ չարբըպ գէտէլէնմիշ օլմասընտան տօլայը գարտանը պինպաշը Էսմէր պէյ թէգաուտ օլընարագ, եէրինէ Աքսուօճա գարտանը պինպաշը Շէվքէթ գարտանըն թայինը գըլընտըղը Ճէրիտէի Պահրիյէ եազըյօր։ Մէզքիւր վաբօր՝ կէչէն չարշէնպէհ կիւնիւ Թէրսանէյէ հարէքէթ իթմիշ, վէ քէօբրիւ տախի թէրհագ թամիր իտիլմիշ տիր։

—Ինկիլթէրա սէֆարէթի աթաշէ միլիթէրի միրալայ Թրօթթըր՝ տիւն Մարիէնպատ գայըլճալարընա ազիմէթ իթմիշ տիր։

Ռուսիա սէֆարէթի աթաշէ միլիթէրի միրալայ Բէշթօֆ տախի էվվէլքի կիւն զէվճէսիյլէ պէրապէր Ալէմանիատա քէաին Ֆրէնցէսպատ չէհրինէ կիթմիշ տիր։

—Ճէնտիմիզ Ռումանիա սէֆիրինին մախսուսը Մ. Ճարլ Միթիլինէօ՝ տիւն Ռումանիատան Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր։

—Մէճլիսը իտարէի Սըհհիյէտէն թանզիմ օլընան պիր սթաթիսթիգ ճէտվէլինէ կէօրէ, կէչէն մայիս 24տէն յունիս 24է գատար եանի պիր այ զարֆընտա Տէրսաատէթտէ գատըն վէ էրքէք 695 քիշի վէֆաթ իթմիշ օլուպ, պունըն 400ի իսլամ, 276սը խրիսթիյան վէ 19ը եահուտի տիր։

—Իզմիր վիլայէթինտէ հայվան խասթալըղընըն հիւքիւմֆէրմա օլտուղը կէչէն կիւն եազըլմըշ իտի։ Պու քէրրէ Իզմիր վալիսի Խալիլ Ռիֆաթ բաշա հազրէթլէրի մէզքիւր խասթալըղըն տէֆիլէ պէրապէր սաղլամ հայվանաթա պուլաշմամասը վէ խաստալարըն տախի քէմալը սուհուլէթլէ թէտավիսի հագգընտա թէտապիրը լազըմէյի իթթիխազ պույուրմըշ տըր։ Պու պապտէ քէօյլիւլէրին տախի անլայապիլէճէկի թարզտա պիր թալիմնամէ գալէմէ ալընմըշ, վէ պունտա խասթալըղըն նէ վէճհլէ սէպէպ զուհուր վէ սուրէթը թէտավիսի թարիֆ օլընմըշ տըր։

—Միւթթէպէրանը թիճճարտան Ազարեան Արիստաքէս էֆ. հազրէթլէրինին մախտումը Ցովէլ էֆէնտի՝ տիւն ազիմէթ Էվրօբա զամ[illegible] Վիէննայա կիթմիշ տիր։

—Պուլկարիսթան թախսիլինտէ Ռուսճուգ գազասը էհալիսինտէն 20 խանէ Իսլամ տիւն գարա թարիգիլէ Տէրսաատէթէ կէլէրէք, պէրայի իսքեան Պրուսա վիլայէթինէ կէօնտէրիլմիշլէր տիր։

—Սթամպօլտա Ուն Գաբանը վաբօր տէյիրմէնի միւտիրի գայմագամ Մէհմէտ պէյին թօրունը 3½ եաշընտա պիր գըզ՝ էվվէլքի կիւն խանէլէրինին պալգօնունտան 1 արշըն աշաղընտագի հավուզա տիւշէրէք պօղուլմըշ տըր։

—Ճանիկ միւթէսարրըֆը Նիւսուհի պէյ հազրէթլէրինին Ջանիքտա միւթէսարրըֆ օլտուղը վէ Գարատաղը Պօզիօնըն միւթէֆէրրիէն իգամէթ իթտիկի եէրը՝ էվվէլքի կիւն պիրտէն պիրէ էրզըլարագ, մէրգում Պօզիօնըն պալըղը՝ էնգազ ալթընտա գալարագ միւթէէսսիրէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ Իւսքիւտարտա Չինիլիճէ Ֆրենճէ Նամ մահալտէ վուգու պուլան հարիգին պիր խան տէրունինտէ պիր օտատան զուհուր իթտիկի պազը կազէթալարտա եազըլմըշ իսէ տէ, տիւնքի Մէրգում Գարամանը պագգալ տիւքեանընտա զուհուր իթտիկինի պէյան իտէյօր։ Մէրգում պագգալ՝ տիւքեանընը Գուինտամ գումպանեայա 200 լիրա սիգորթայա գօյմուշ օլուպ, մէյլտանը մէզքիւրէ նայիլ օլմագ իչիւն տիւքեանընը գասըտէն թուտուշտուրմուշ իսէ տէ, մահալլի պօլիս մէմուրլարը վագթընտա եէթիշէրէք աթէշի սէօնտիւրմիշլէր տիր։ Մէրգում Գարամանը պագգալ՝ թէվգիֆ վէ հապս օլընմըշ տըր։

—Սուլթան Ահմէտ իրատէի Սէնիյէ մուճիպինճէ, Մէքթէպը Թըպպիյէի ասքէրիյէտէն նէշէթ իթմիշ օլան տօգթօր Ֆախրի էֆէնտի իլէ Հայտար բաշա խասթախանէսի աթըբպասընտան տօգթօր Պէսիմ էֆէնտի խասթալըգ նէվինտէն օլան սօն տէրէճէ չիշմանլըղըն սուրէթը թէտավիսինի բրէնս Պիզմարգըն թապիպը մախսուսը տօգթ. Շվէնինկէրտէն թահսիլ իթմէք իչիւն կարիպէն Պէրլինէ կիտիպ, իքի սէնէ չէհըր մէզքիւրտէ գալաճագլար տըր։

—Սթամպօլտա Սարը-կիւզէլ հարիգինտէ վուգու պուլան էմլաք պէտէլի զիյանընըն՝ 1,154,000 ղրշ. օլտուղը մալումաթը ախիրէտէն տիր։ Մէզքիւր հարիգ մահալլինին տիւնտէն իթիպարէն թէսվիյէ վէ խարիթասընըն չըզըլմասընա միւպաշէրէթ օլընմըշ տըր։ Հարիգ զէտէկեանա հէր կիւն էքմէք վէ սաիր լէվազըմաթ թէվզի օլընմագտա տըր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Սօֆիա 21 յուլիս

Բրէնս Ֆէրտինանտ Սօֆիայա ավտէթ իթմիշ տիր։

Սըրպ էշգիյաղընտան իքի չէթէ՝ Վիտին ճիվարընտա հուտուտը թէճավիւզ իլէ, Պուլկարիսթանա կիրմէք իսթէմիշլէր իսէ տէ, եինէ Սըրպիսթանա ավտէթ մէճպուր իտիլմիշլէր տիր։

Սըրպիսթան վէ Պուլկարիսթան հուտուտունտա իքի Ռուս վաբօրընըն՝ Թունա նէհրինին եագասը թարաֆլարընա տօղրու կիթթիքլէրի խապէր վէրիլիյօր։

Բարիզ 22 յուլիս

Տախիլիյէ նէզարէթինէ Սէն էյալէթի վալիլիկինէ վէ բօլիս նէզարէթինէ մէնսուպ գըրգ գատար քիւչիւք մէմուրին՝ Պուլանժէ թարաֆտարը օլմագ սէպէպիյլէ մէմուրիյէթլէրինտէն ազլ իտիլմիշլէր տիր։

Բէթէրսպուրկ 22 յուլիս

Կրանտ տուգ Գոնսթանթէն Նիգօլայէվիչին հալինէ իւմիտսիզ նազարըյլա պագըլըյօր։

Պէլկրատ 23 յուլիս

Գրալ Ալէքսանտր՝ բէտէրի իլէ պէրապէր Բարիզէ կիթմէկ իչիւն Պէլկրատտա գալաճագ տըր։

ՃԷՐԻՏԷԻ ՊԱՀՐԻՅԷ

Պահրիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինին կազէթասը Ճէրիտէի Պահրիյէնին 3րճիւ նիւսխասի պու քէրրէ մէյտանը ինթիշարէ չըգըպ, պաշըրճա հավատիսը վէ վէգայիի պահրիյէյէ միւթէալլիգ օլան մէվատտը միւնտէրիճէի միւթէխալիֆէսի՝ շայանը գրաաթ վէ միւթալէա օլտուղը կէօրիւլմիւշ տիր։

Իշպու նիւսխատէ, մէմուրէն Ճաբօնիա սուլարընա ազիմէթ ու հարէքէթ իթտիկինի պունտան ագտէմ եազտըղըմըզ Էրթուղրուլ ֆըրգաթէի հիւմայունը րէսմի տախի միւնտէրիճ պուլընըյօր։

**

Կազէթէի մէզքիւրըն տիւնքի նիւսխասընտէ չու ֆըգրա օգունմըշ տըր։

«Մէզավարը թագտիր ու թէշէքքիւր թէրագգըյաթը թախսիսիյէտէն օլարագ սայէի թէվֆիգ ահթիվայի հազրէթը Բատիշահիտէ, Թէրսանէի ամիրէտէ տէզգեահլարըն իմալ պուլընան 12 սանթիմէթրօլըգ թօբլարըն՝ եիվէլէրի (թէլիքէլէրի) աչըլմագ իչիւն Թօփխանէի ամիրէյէ իրսալ գըլընմագտա օլտուղը կիպի, պու քէրրէ թէգպիլէն 15 սանթիմէթրօլըգ պիր թօբ տախի քէզալիք եիվէլէրի աչըլմագ իչիւն թասլագ օլարագ Թօփխանէի ամիրէյէ կէօնտէրիլմիշ, վէ մէզքիւր թօփլարըն գըթաարընճա հուսուլէ կէլէն չու թէրագգըի ճալիպ իւչ չիւքրան՝ խաքիբայէ Շահանէյէ արզ գըլընտըգտա, թէրագգըի վագըա՝ նազարը հագաւիգվէֆարը ճէնապը Բատիշահիտէ մուճիպը մահզուզիյէթը ճիհանգըյամէթ օլտուղը, վէ պունլարըն տահա զիյատէ թէրագգըյընա հիտմէթ օլընտուղը հալտէ պիլխասսա մահզուզիյէթը Սէնիյէի Միւլուքեանէյի մուճիպ օլաճաղը՝ պաիրատէի Սէնիյէ Մաբէյնը Հիւմայուն սէրքիթապէթը ճէլիլէսինտէն Պահրիյէ նէզարէթինէ ճէվապէն թէպշիր ու թէպլիղ պույուրուլմըշ տըր։

«Իշպու թօբլարըն թէգպիլմէքտէ պուլընտուղը չէլիք ֆապրիգասը՝ տահա պիր սէնէ էվվէլ թէէսիս գըլընմըշ օլտուղը հալտէ, մէսայիի վագըա նէթայիճը մէզքիւրէսինտէն օլարագ բէք չօգ ֆաիտէ վէ մուհասսէնաթը կէօրիւլմիշ, վէ սօնանմայի գաֆէր-իհսանըվարի Շահանէ իչիւն Գըրուպ ուսուլինտէ թէգպիլիյ իմալ իտիլմէտէ օլան պու թօբլարըն Թօփխանէի ամիրէ ֆապրիգալարընտա իճրա գըլընան ամէլիյաթը Թէրսանէի ամիրէտէ օլտուղը կիպի սըրֆ ասաքիր ամէլէնին մահսուլը մալիֆէթ վէ մէհարէթլէրի օլմասը հասէպիլէ, ճիմէէսի բէք աղ մասրաֆլա վիւճուտէ կէլմէքտէ պուլընմըշ տըր։

«Թիւֆէնկ» ուսուլինտէ ինշա օլընան իշպու չէլիք ֆապրիգասընտա հէր ճինս կիւլլէլէր, գումպարալար, վէ իմալաթը ճէսիմէ վէ միւհիմմէի պահրիյէտէն մաատա օլան զըրհ լէվհալարը եէրլիյէ ատէվաթ վէ ալաթը սաիրէ իմալ՝ եավէրիթթէվֆիգ ահը հազրէթը Բատիշահի իլէ միւմքին օլմըշ տըր։

«Չէլիք օճաղը՝ պիր տէֆատա 6 թօնիլաթօ մատէն էրիթէպիլիր ճէսամէթտէ օլուպ, նըսֆը խամ վէ նըսֆը տիկէրի խուրտա օլան մատէն՝ ճէզայիր մախսուսէի փիտէէվիյէ իսնատ իտէրէք պու օճագտա էրիթիլմէքտէ, վէ եանընտագի թէգպիլխանէտէ իսթէնիլէն սուրէթտէ թէգպիլ իլիյօր, վէ եախոտ քիւլչէ օլարագ պիրտէն չէքիճ ֆապրիգասընտա տէօյլէրէք, արզու իտիլէն շէքլ իմալ գըլընմագտա տըր։

«Իշթէ պէր օլընան թօբլարըն մատէնի պու օճագտա էրիթիլիպտէն սօնրա քիւլչէ օլարագ պիրպիր վէ չէքիճտէ տէօյիւլիւբ թօբ շէքլինէ գօնուլտուգտան սօնրա Թօփխանէի ամիրէյէ պիրէր պիրէր թօբ խօրլերէք վէ միւճէհհէզ օլաճագ պիր թօբ հալէ բար Թէրսանէի ամիրէտէ եինէ չէլիք ֆապրիգասընտա մախսուսէն ինշա օլընմըշ օճագտա առ վէրիլմիշ տիր։

«Ֆապրիգանըն կէրմիլ թէրագգըյաթը հազրէթլէրինէ նազարէն, եագընտա 24 սանթիմէթրօլըգ թօբլար իմալը տէ միւսաատէ տիր։»

——

Ճէմիյէթը բուսուսիյէ թարաֆընտան իթթիխազ օլընան պիր գարար մուճիպինէ, պօշ վէ եա պիրա վէ սաիր իչքիլէր իլէ տօլու օլարագ մէմալիքը էճնէպիյէտէն Թիւրքիյա իխալ օլընտուղ պաթէհու եէրին շարապլարը տօլտուրուլարագ իխրաճ օլընան ֆըչը վէ սաիր գապլարըն պունտան պէօյլէ գարատան ագտարմա (Տրանզիթ) սուրէթիլէ նագլ օլընան էմթաա հագգընտա ճարի օլան ուսուլէ թապի օլաճաղլարը, վէ Ռուսումաթ էմանէթի 29 յունիս սէնէ 1889 թարիխլի պիր գըթա թահրիրաթը ումումիյէ իլէ իշպու գարարը՝ մէմալիքը Շահանէտէքի պիւճիւմէ կէօմրիւք մէմուրլարընա թէպլիղ իթտիկի իշիտիլմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Արմաշ վանքընտա թէէսիս օլընաճագ մէքթէպը րէհպանին խնամակալութիւնը հէյէթը միւհթէրէմէսի՝ պու սապահ Գումգաբու Պատրիարքանէսինտա Բաթրիգ Ամէն. Տ. Խորէն Սրբազան հազրէթլէրինին նախագահութիւն թահթընտա ազտը իճթիմա իտէրէք, մէքթէպը մէզքիւրըն տէրս բրօկրամը իլէ էպնիյէսինին միւճէհհէզէն ինշասը խուսուսընտա տաիր միւզաքէրաթ իճրա իթմիշ տիր։

——

Ս. Երուսաղէմ Պատրիարքութեան կիտիպ բազար էրթէսի կիւնիւ Տէրսաատէթէ ավտէթ իթտիկինի եազտըղըմըզ Խասքէօյ գարթալը Փախագեան Գէր. Տ. Յակոբ Աւետ վարդապետ տիւն Խասքէօյէ ազիմէթլէ մահալլի մէքթէպլէրինի զիյարէթ իթմիշ վէ Արթուրին Արժ. Տ. Գէորգ քահանայա տախի վիզիթա վէրէրէք, քէրիմէսինին վէֆաթընտան տօլայը թէսլիյէթ պէյան էյլէմիշ տիր։

Ռուհանի մէճլիսը քէզալիք Գայֆաճեան Որբանոցը տախի զիյարէթ իտէրէք, Սըրբուհի Մայրապետին վէֆաթըյլա միւթթավլէ էլէմ ու քէտէր օլան էօքսիւզ գըզլարը թէսլիյէ իթմիշ, միւթէվէֆֆիյէնին մէզարը իւզէրինտէ տուալար օգումըշ, վէ մահալլի մէզքիւրէ քարիպ կէշի օլմագ հասէպիլէ Որբանոցա լազըմ կէլէն մուավէնէթի մանէվիյէյի տախի իթմէյէճէկինի վաատ իլէ, Երանուհի Մայրապետ վէ թէքմիլ Որբանոց հէյէթը մէմուրինինէ մէգալէթ թէշվիգ իտէ իրատէ էյլէմիշ տիր։

——

Շահպազեան Նշիա էֆէնտի և իւր Գերդաստանն կը փութան մատուցանել իւրեանց ջերմագին շնորհակալութիւնն առ Բարձրաշնորհ Սրբազան Պատրիարք Հայրն որ անձնական տկարութեան պատճառաւ բացակայ լինելով՝ բարեհաճեցաւ իւր ցաւակցութիւն յայտնել և յանուն իւր յղել իւր Գեր. Փոխանորդ Ս. Հայրն, որպէս, և առ Սորին Գերապատուութիւն, առ Խասգիւղի ազգային պաշտօնական մարմինս, Պատ. Կարգադիր Մասնաժողովն և համայն ազգականս և բարեկամս, որք հաճեցան իւրեանց ներկայութեամբն պատուել Շահպազեան Գերդաստանի Պետ, Ողբացեալ ՅԱԿՈԲ ԷՖԷՆՏԻ ՇԱՀՊԱԶԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսն և ի վերջոյ առ ամէն մեծարգոյ անձինս, որք յօժարեցան իւրեանց այցելութեամբք և ցաւակցական գրերով մխիթարել Շահպազեան Գերդաստանն։

ԲԱՐԻԶ

ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

Մախսուսը մուխպիրիմիզտէն մէքթուպ

ԺՁ.

Բարիզ 18 յուլիս 1889

Մէվսիմը ղըտալիյէ սէրկիյէնին վուգու պուլան զիյարէթիմ հագգընտա՝ պուննտան էվվէլքի մէքթուպտա վէրտիկիմ մալումաթըն խաթըրա կէթիրիլմէսինի Ճէրիտէի Շարգիյէնին միւհթէրէմ օգույուճուլարընտան րիճա իտէրիմ. զիրա պու մէքթուպտա՝ Հինտսթանին Թէլինի պըրագտըրըլըպ նօգթասանտա պըրագ, զիյարէթի իքմալ իտէճէյիմ.

Եէնէճէք վէ իչիլէճէք շէյլէրին Թիճարէթի իլէ իշթիղալ իտէն Փարիզգալար Թարաֆընտան սէրկիյէ կէօնտէրէն էշեա միյանընտա՝ -էհալինին կէօզիւ էօնինտէ չարպայ վէ սաիր միւսքիրաթ չըգարմագ իչիւն-Թէջասիս օլընան Փարիզգա Նիւմունէլէրի, սաիր պու ճօլտա տէսիս իտիլճիլէրինին սուրէթը մախսուսէտէ նազարը տըգգաթընը ճէլպ էյլէմիշ տիր.

Փարիզգաթօրըն պիրի օն հէքթօլիթրալըգ պիր ***** Թէքսիս էյլէմիշ օլուպ, պիր Թարաֆտան պու ***** իչլէմէքտէ, վէ Թարաֆը տիկէրտէն տէ միւսքիրաթը սիւզմէկէ վէ Թասֆիյէ իթմէկէ մախսուս օլան ալէթլէրին իչինէ էնվաի խայիրթօլը իչկիլէր տօլտուրը կէօրիւլմէքտէ տիր.

Պիր ազ էօթէտէ՝ գահվէ չէքմէկէ մախսուս մաքինալարտան միւրէքքէպ պիր Փարիզգանըրգ Թէքսիս իտիլմիշ օլուպ, մէմալիքը շարգիյէտէ մէճճուլ պիր Թաղըմ մաքինալար վասըթասը իլէ տէօյիւլմիւշ գահվէ հասըլ իտիլմէքտէ տիր. (Փագաթ սիզ ***** պիզիմ Օսմանլը գահվէ տէյիրմէնլէրինտէն կէչմէյինիզ. զիրա պու մաքինալարըն հէփ պիրի պիզիմ Օսմանլը տէյիրմէնլէրի գատար ինճէ գահվէ չըգարամայօր. ալաֆրանկա գահվէ բիշիրմէք իչիւն ինճէ գահվէյէ լիւզում օլմատըղը ճիհէթիլէ՝ Եվրօպալըլար պիզիմ տէյիրմէնլէր տէրէճէսինտէ ինճէ գահվէ չըգարըր մաքինա իմալինէ չալըշմամըշլար տըր.)

Տիկէր պիր քէօշէտէ չուրուպ վէ շէքէրլէմէ Փարիզգաթօրլարը էնվաի կիւզէլ չուրուպլար վէ շէքէրլէմէլէր Թէրթիպ իտէրէք, չօճուգլարըն վէ ...պէօյիւքլէրին աղզընըն սուլարընը ագըթմագտա տըրլար.

Տաշա էօթէտէ Նուազէլ Փարիզգասը՝ Թէզգեահ պիր Փարիզգանըն հալինի կէօսթէրմէք իւզրէ տիր տաիրէ Թէրթիպ իթմիշ օլուպ, ***** կիրէն մէվատըն ճիւմլէսի օրայա ***** կէլմէքտէ, վէ էն ուֆագ ամէլիյաթ պիլէ միւշահէտէնին կէօզիւ էօնինտէ իճրա իտիլէրէք՝ Փարիզգանըն չըգարտըղը մալլէրին տէրէճէի նէֆասէթի իսպաթ իտիլմէք իսթէնմէքտէ տիր.

Ֆագաթ պիզ եօլըմըզա տէվամ իտէլիմ, չիչէկէր իչինտէ սիրքէ, գահվէ, տօմաթէս էզմէսի, վէ սաիր ***չիլար նիւմունէլէրի Թէշհիր իտիլմիշ օլան մահալլէն կէչէլիմ, վէ ***** մախսուս օլան մահալէ կէլէլիմ.

***** Բ***** Թասավիրինտէն մագսէտ նէ օլտըղը մալիւմ տիր. Թէնէքէ գուլթու իչինտէ Եվրօպատան Շարգըն հէման հէր մէմլէքէթինէ կէօնտէրիլէն սարտէլա պալըգլարընտան պէտ իլէ, գուլթու իչինտէ մահֆուզ էթլէրին, վէ պալըգլարըն, վէ պէզէլյա վէ էմսալի կիպի հուպուպաթ վէ սէպզէլէրին ճիւմլէսի տէ «սագլամըշ Թաամ»լարտան մաատուտ տըր.

Պիրտէ սագլամըշ Թաամլարա օլան րաղպէթ բէք մահտուտ իսէ տէ, պու եօլտա հուպուպաթ վէ սէպզէլէր Եվրօպալըլարըն մաթպախլարընտա միւհիմ պիր մէվգի Թութմագտա տըր. պինաէն ալէյհ՝ մէվսիմը ղըտալիյէ սէրկիյէնիտէքի սագլանմըշ մէէքօլաթ չէշիտլէրինին էօնիւնտէ՝ Ֆրանսալը էվ գատընլարընըն սամիմի տակդիրին մաճէզապ իզ ***չինտէքի պալըգլարը, տանա-պէյնիրլէրինի, էթլէրի, վէ պէզէլյալարը պիրէր պիրէր կէօզտէն կէչիրմէկէրինտէն տօյամը Թէաճճիւպ իթմէմէլի տիր.

Ֆագաթ պէնտէնիզ պու տաիրէնին էն զիյատէ ճալիպը տիգգաթ օլան պիր գըսմը հագգընտա մալիւմաթ իթասընը Փախտէլի կէօրիւյօրըմ քի՝ օ տա Լիէպիկ նամ մէշհուր էթ խուլասասը Փապրիգասընըն Թէրթիպ իթտիկի շիւպէ տիր.

Էթ-խուլասասը Սթամպօլտա նատիրէն —վէ անճագ պազըն խասթալար իչիւն— խոլմալ իտիլտիկի կիպի, Թաշրալարտա հէման հիչ իսթիմալ իտիլմէտիկի, վէ հաթթա չօգ մահէլլէրտէ իսմի պիլէ իշիտիլմէմիշ օլըրը մալիւմ տիր.

Հալ պու քի Եվրօպալըլարտա՝ կէրէք էթ-սուըը վէ չօրպա հազըրլամագ, կէրէք պաշգա Թաամլարա Թատ վէրմէք իչիւն, էթ-խուլասասընըն իսթիմալի ֆէվգէլատէ Թաամիմ իտիլմիշ օլուպ, էքսէր մըթպախլարտա Թուզ վէ պիպէր իլէ պէրապէր պիր չիշէ տէ էթ-խուլասասը պուլընըր. Բարիզտէ կիճէլէրի լօգանթալարտա չըգարըլան ***** (***** *****) պէլէքսէր Լիէպիկ Փապրիգասընըն գութուլար իլէ կէօնտէրտիկի էթ-խուլասասընտան խազըրլանըր տըր. վէ մուհարէպէլէր իլէ -էթ սագլամագ միւմքին օլմայանսըճագ մէմլէքէթլէրտէ էթ-խուլասասընըն իւֆա իթտիկի խըզմէթ բէք պէօյիւք տիր.

Լիէպիկ Փապրիգասընըն շիւպէսինէ կէրտիկիմիզ հալտէ, էվվէլ պէ էվվէլ պիր ***** հէյքէլ կէօրիւրիւզ քի՝ էթտէն խուլասա չըգարմագ Ֆէնինի իճատ իթմիշ օլան Պարօն Ժիւսթիւս Ֆօն Լիէպիկին հէյքէլի տիր.

Անտէն սօնրա արթըգ գութուլար իչինտէ էնվաի խուլասալարընը նազարը տիգգաթը ճէլպ իթմէսի միւմքին տէյիլ տիր.

Լիէպիկ Փապրիգասը Ամէրիգայի Ճէնուպիտէ Ուրուկուէյ նէհրինին քէնարընտա Ֆրայ-Պէնթօս նամ մահալլտէ վագի տըր. Պու Փապրիգա 1865 սէնէսինտէ Թէսիս իտիլմիշ տիր. Լիէպիկ գումբանեասը տայիմա 40-50000 սաղ սըղըր վէ ինէկէ մալիք օլտըղը ճիհէթլէ՝ անլէրին բէյլ (օրնէկէ) իչիւն 30000 հէքթար արազի իշղալ իլէմիշ տիր. Փապրիգանըն խանընտա միւքէմմէլ սալխանէլէր, վէ պին նէֆէրի միւթէճավիզ օլան ամէլէսի իչիւն տէ խանէլէր վար տըր.

Գումբանեանըն սէնէվի սաթըշը՝ չիմտի 40 միլեօն ֆրանգա պալիղ օլմագտա տըր.

Եազ մէվսիմի զարֆընտա Լիէպիկ Փապրիգասընտա կիւնտէ 1000տէն 1200է գատար սըղըր քէսիլիր. Թանզիմ օլընան պիր սթաթիսթիգէ կէօրէ, Լիէպիկ Փապրիգասընըն Թէէսիսինտէն չիմտիյէ գատար զէպիհ օլընան սըղըրլարըն մըգտարը *****ա պալիղ օլմուշ տըր.

Գումբանեանըն Ամէրիգանըն վէ պաշլըճա Լապլաթանըն պէօյիւք շէհիրլէրինտէ վէքիլլէրի օլուպ, պունլար տայիմա չիֆթլիքլէրէ տօլաշարագ, սըղըր իշթիրասընա մէմուր տըրլար. գումբանեա՝ «իչինի պիր տիկի» ճիհէթլէ՝ կէլէն սըղըրլարը էվվէլճէ պէսլէյիփ, սէմիզլէթմէքսիզին զէպհ իթմէզ.

Պունըն իչիւն ախօրլար նիւմէրօ իլէ Թէրթիպ իտիլմիշ օլուպ, եէնի ալընան սըղըրլար էն սօն նիւմէրօյա վազ օլընըր. վէ սէմիզլէնտիքճէ ախօր տէյիշտիրիպ նիհայէթ սըղըր սալխանէ «խօրընա վարըր. սալխանէտէ սըղըրլար գանլարընըն մուհաֆազասը իչիւն պաշլարընա գամա վուրմագ սուրէթիլէ էօլտիւրիւլիւրլէր. Լիէպիկ գումբանեասը՝ պունըն իչիւն սըղըրլարըն սալխանամալանաղը տէրէճէտէ տար հիւճրէլէր Թէրթիպ իթմիշ օլուպ, սըղըր զէպհ իտիլտիկի գիման օրայա խալըլ օլըր.

Փաֆրիգա իլէ սալխանէ արասընտա ուֆագ պիր տէմիր եօլ մէվճուտ տըր. Սըղըրլար քէսիլինճէ պիր գաչ պէօյիւք բարչալա Թագսիմ իտիլտիքտէն վէ պէօյիւք քէմիքլէրի չըգարըլտըգտան սօնրա վակօնլարա գօյուլուպ, Փապրիգայա նագլ իտիլիր. օրատա Թարթըլըպ, խասսէթէն իմալ իտիլմիշ օլան մաքինալար իլէ քէսիլտիքտէն սօնրա՝ 5-6000 քիլօկրամ էթ իսթիյապ իթմէկէ քեաֆի—հէր պիրի օտա գատար—գազղանլար իչինէ գօնըլըր. վէ սաաթլարճա գայնաթըլտըգտան, վէ ամէլիյաթը սաիրէսի իճրա իտիլտիքտէն սօնրա էթ խուլասասը հալինէ կէթիրիլիր.

Պու խուլասա Փապրիգանըն քիմեաքէրլէրի Թարաֆընտան հալլ օլընարագ, մաթլուպա մուվաֆըգ օտըղը անլաշըլտըգտան սօնրա՝ Թէնէքէ գութուլար իչինէ վազ օլընարագ, Եվրօպայա կէօնտէրիլիր. պու գութուլար տա Ֆրայ-Պէնթօստա Լիէպիկ Փապրիգասընըն—քէնտի պաշընա պիր Փապրիգա տէնմէկէ չայան օլան—պիր շիւպէսինտէ իմալ իտիլիր.

Լիէպիկին էթ-խուլասասը Եվրօպայա կէթիրէն կէմիլէր, մէզքիւր Փապրիգատան չըգան սըղըր տէրիլէրինի, վէ պաղլարը, վէ քէմիքթօզլարընը, վէ գութուլար իլէ—խուլասա իտիլմէմիշ հալտէ սագլանմըշ օլան էթլէրի տէ Եվրօպայա կէթիրիրլէր. վէ Փապրիգա հիչ պիր շէյի զայի իթմէտիկի ճիհէթլէ սըղըրլարըն կիւպրէսինի տէ—պաշգա շէյլէր իլէ գարըշտըրըպ—կիւպրէ օրնէկի (***** *****) հալինէ վազ իտուպ, չէքէր չըգարմագ իչիւն պանճար զէրըը իտէն պօսթանճըլարա սաթար.

Պու Փապրիգա հագգընտա պու գատար մուֆասսալ մալիւմաթ վէրմէմիշկիմ՝ հէմ Եվրօպատա վէ Ամէրիգատա Փապրիգաթօրլըղըն նէ՛ գատար իլէրի կիթմիշ օլտըղընը կէօսթէրմէք, հէմ տէ Եվրօպալըլարըն վէ Ամէրիգալըլարըն իճատա իթտիքլէրի էճնի սանաթլարը նէ՛ գատար Թէրագգի իթտիրտիկլէրինի իրաէ էյլէմէք մագսատինէ մէպնի տիր.

30000 հէքթար արազի՛. 40000 հայվան. սէնէվի 40 միլեօն ֆրանգլըգ ալըշվէրիշ. իհսան պու րագգամլարը իչիթտիքճէ Թէաճճիւպ իչինտէ գալըր. հալ պու քի պու րագգամլար Թիճարէթճէ Թէրագգընըն տէրէճէսինը կէօսթէրէճէք շէյլէր տէյի՞լ մի տիրլէր.

Վէ պիզիմ —հիչ պիր գէման պին րէս հայվանը պիր եէրէ կէթիրէմէմիշ օլան— պէօյիւք չիֆթճիլէրիմիզ պու րագգամլարը իշիտիրլէր իսէ, հագգըմըզտէն միւսթէհզիյանէ հալլէթ օլմազլա՞ր մը.

Պու մէքթուպըմա խաթամ վէրմէտէն էվվէլ մէվսիմը ղըտալիյէ սէրկիյէնին պիր շիւպէսինտէն տահա պահս իտէճէյիմ քի, օ տա իչքիլէրին խաթըրլարընըն մախսուս օլան տաիրէ տիր.

Պուրատա կէօրտիւկիւմիւզ չիչէկլէրին ճիւմլէսի տէ միւսքիրաթ տիր. 100 սէնէլիք շարապլար. ալթմըշլըգ շամբանեալար. էլլիլիք գօնեագլար... ճիւմլէսի տէ եաշըընը սէօյլէր. «Հիմթիյարլըղա հիւրմէթ վաճիպ տիր» տէրլէր. իչքիլէրին էլլիլիքլէրի «Թագտիր» իտէնլէր իչիւն պու չիչէքլէրտէն զիյատէ հիւրմէթէ շայան պիր շէյ Թասավվուր իտիլէպիլի՞ր մի.

ԻԼԱՆ

ԵԷՆԻ ԱՊՕՆԷՄԱՆ ՇԷՐԱԻԹԻ

Սթամպօլ իչիւն

12	այլըգ	ղուրուշ	140
6	»	»	70
3	»	»	40

Թաշրա իչիւն

12	այլըգ	ղուրուշ	200
6	»	»	100

ԱՄԷՐԻԳԱ

Նիւ-Եօրգ մուխպիրիմիզտէն յունիս 17 Թարիխլիյէ ալտըղըմըզ պիր մէքթուպտուր.

Ամէրիգատա ***** վէ ***** Թիւրքլիւք
Մօտալար վէ Մօտաճըլար.

(Տիւրքի նիւսխէմիզտէն տէվամ)

Պիր ազ տա Միւզէխանէյի կէզէլիմ. զիրա պուրասը տա շայանը սէյր ու Թամաշա տըր. Կէօրիւյօրմըն պուրատա նէ գատար ճինս էշյաշլէր, այագ գապլարը, Թասվիրլէր, էսքի քիթապլար, սիրքէլէր վար տըր. Հէլէ շու ճամէքեանըն իչինտէ տուրան Թիւրքիա բապուճլարը, հավլուլարը, ֆէսլէր, խանչէրլէր, Արնավուտ էսվաքլէրինէ պագ. Պու նէ՛ գատար Թիւրքիա մաթըը. աճապա պու Ամէրիգալըլար հիչ պիր շէյ կէ՞օրմէմիշլէր մի տէյէլիմ. Շիմտի պիր տէ արգամըզ էթ քի, շու միւզէխանէտէ հէր նէ քի կէօրիւյօրսէք իսէ, ճիւմլէսինին ուճուզ տա պիր գաբըշտան ուգուն իրէք գօրտէլյալար պայըը տըր, վէ պու տա ագտէմէ տէմիշ օլտըղըմ կիպի, Ամէրիգա գատընլարընըն պաշըընա մօտալարընտան պիրի տիր.

Շիմտի պուլարըն, պիր Ամէրիգալըն էսմէք օտասընա կիրէլիմ տէ, Թաամ իտէլիմ. Շու սօֆրանըն ալԹընտաքի սանտալեալարտան պիրինի չէք տէ օթուր վէ սուֆրանըն իւզէրինտէքի կիւմիւշ Թագըմլարը պիր կէօզտէն կէչիր.

Պիր տէ բէշկիր տիյէ գուլլանտըղլարը պիր գարըշ պօյունտաքի եազվարլըգ իրէք բէշկիրէ պագ քի, պիւ փիւլիւ կիւմիւշ պիլէզիքլէր իչինէ ալընմըշ տըր. Պու բէշկիրի պիլէզիքտէն չըգար տա, կէօզիւնէ սօգ վէ էժմէք էժմէյէ պաշլա. Սագըն Ճօնի պիշիրմի բիլավ էյօրըա սընա տավրանմա, Ամէրիգավարի իթաամ իթմէյի, վէ էժմէյին գօլայը քէթէն սուֆրա էօրթիւսինէ տէօրիւլմէյիսինէ տիգգաթ իթմէյի սէ. Սուֆրատա իսթէնիլէն տահա ալէա էժմէքլէր պուլընմագտա տըր. Իշթէ Թէրէ եաղը, բաթաթէս, խամուր իշի Թաթլըլար, չէքէրլամէլէր, հանկըըսընտան արզու իտէրսէն իսթէտիյին գատար էթ, ասլա չէքինմէ. լաքին Թիւրքիա էժմէքլէրի վէ Թաթլըլարը, մէսէլա, գուզու տօլմասը, գըզարթմա, պագլավա, գատայըֆ, պէօրէք վէ սաիրէ ալայօրսան, պօշունա եօրուլըր սըն, պուլամայաճագսըն. զիրա Ամէրիգալըլար՝ էօյլէ էժմէքլէրի սուֆրալարընտա պուլընտըրմազլար. Ամէրիգալըլարըն պաշըընա էժմէքլէրինտէն պիրի վէ պէլքի տէ պաշլըճաս՝ բաԹաթէս տըր. Հէր Ամէրիգալընըն սուֆրասընտա միւճէրրէտ բաթաԹէս պուլընըր, վէ պիլխասէ էքմէյին իւռէնէկի վազիֆէյի իֆա իտէր.

Շիմտի էժմէյի սինտիրմէք իչիւն Թօբ մէյտանընա՞ մը կիտէլիմ, էօգսա արապալարը չէքտիրիպ տէ պիր ազ Թէֆէրրիւճէ՞ մի իտէլիմ, եախօտ պիլէր տօնտուրմա, պուզլու լիմօնաթա վէ պիրա՞ մը իչէլիմ. Պանա գալըրսա, Ամէրիգալըլարըն տօնտուրմասընտան էժէսինէ տահա ալէա օլուր, պուլունըն կիտէլիմ տէ, շու Ամէրիգալը գըզլարըն տօնտուրմաճըլըգ վէ շէքէրճիլիք իթտիքլէրինի սէյր իտէլիմ. Իշթէ պուրասը տօնտուրմաճը տիւքքեանը տըր, նէ ճինս տօնտուրմատան իսթէրսէն շու գարիֆ էլպիսէլէր կիյինմիշ օլան գըզլարա էմր էթ, տագըգասընտա կէթիրիրլէր. իսթէր իսէն, պիր ազ տա շու էնվաի շէքէրլէրտէն էքլէլիմ. վագըա պու շէքէրլէր Թիւրքիանըն վէ խուսուսիյլէ Սթամպօլտա հաճի Պէքիրին մէշհուր շէքէրճի տիւքքեանընտա եափըլան շէքէրլէրէ ույմազ իսէ տէ, պիր ազ եագըն կէլիր.

Շիմտի պիր ազ տա Թօբ մէյտանընա կիտէլիմ տէ, էժէյի վէ տօնտուրմա վէ շէքէրի սինտիրմէք իչիւն շու գըզլար իլէ պիր ազ Թօբ օյնայալըմ. Իշթէ պուրասը Թօբ մէյտանը տըր. կէօրիւյօրըն եա նէ՛ գատար կէնչ մէյտան տըր. Պագ շու գըզլարըն Թօբ օյնամագ իչիւն կիյմիշ օլտուգլարը մախսուս րուպալարա, նէ գատար գարիֆ վէ ինճէ պասմատան եափըլմըշ տըր. Հէլէ այագլարընտաքի խաֆիֆ էժմէնիքլէր նազար էթ, գանն իտէրսին քի իբ Ճամպազը տըրլար. Իշթէ պու գըզլար՝ Թօբ օյնամայա պաշլատըլար. Նա՛սըլ գուշ կիպի սըչրայըբ տա էլլէրինտէքի ալաթը մախսուս իլէ Թօբը չէվիյօրլար. Իշթէ իշէն սէն տէ պու Թօբ օյունընտա իշթիրաք իտէպիլիրսին, լաքին կիրմիշ օլտըղըն շու րուպա իլէ գըզլար սէնի օյունա գապուլ իթմէզլէր, 20 տօլլար կէօզիւն չըգսա պիլէ Թօբ օյնամայա մախսուս պիր գըթ էլպիսէ սաթըն ալմալըսըն.

Շիմտի քէօրիւքիւ պիր լանտօ արապա թութալըմ տա, Բիւյիւք տէնիզէն պիր մահալ վար, պիր ազ տա օրայը կէզէլիմ. պուրատա Ամէրիգալը գարը վէ գըզլարընըն հալինի տահա ալէա պիր սուրէթտէ թէմաշա իտէպիլիրիզ. Պագըն նէ գատար գատընլար՝ արապալար իլէ Բիւնիք տաիրէսինէ կիտիյօրլար. Հօթէլ պիզիմ արապալը արապաճը սիւրմէքտէ իքէն, Ամէրիգալը գարը վէ գըզլար՝ եանլարընտա էրքէք տախի օլմատըղը հալտէ արապալարը նէ՛ սիւրաթլէ սիւրիւյօրլար վէ հայվանլարա նէ՛ գըյագ գամչը չալըյօրլար.

Էքսէր Ամէրիգալըլարըն խուսուսի արապալարը օլուպ, իսթէտիքլէրի վագըթ պինտիքլէրի քէնտիլէրի գօշարագ կէզմէյէ կիտէրլէր, վէ գըզըն տախի գըզըգ արապալարը իլէ պազը իւզէրինտէ եարըշ իտէրլէր.

Իշթէ Բիւնիք տէնիզէն մահալէ միւվասալէթ իթտիք. պուրայա 25 ***** տուխուլիյէ վէրինճէ, քիմ իսԹէրսէ կիրէպիլիր, վէ բէք կէնիշ մէյտան օլտըղընտան, իսթէյէն՝ արապա իլէ տախի կիրէպիլիր. Պու

---

(152)

ԳԸՋԸԼ ՎԱՍԻՅԷԹՆԱՄԷ

ՄՈՒԷԼԼԻՖԻ

ԳՋԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄՈՒԹԷՐՃԻՄԻ

ՏԻԳՐԱՆ ԱԴԱՄԵԱՆ

55

Անթուան Ֆօվէլ՝ պիր գալէմ ալըպ, խաղըխանէյինին ուզէրինէ պիր Թարագա քեաղըտ եազարագ, գըրմըզը միւրէքքէպլէ զիրլէրի չըգըլմըշ օլան հրուֆ վէ քէլիմէլէրի եան եանա եազմաղա պաշլատը.

Պու իշ հէր նէ գատար ասըի վէ գօլայ պիր շէյ կէօրինիւր իսէ տէ, հիչ պիր շէյ ուճուզ Թամամ լազըմ կէլտիկինտէն, եօզէնէ եօզէնէ եազըլըպ էքլէնճէ ուզուն սիւրտիւ.

Հրուֆ վէ քէլիմէլէր եան եանա եազըլըպ խիթամ պուլտըղտա, շու իպարէ մէյտանա վիւճուտ կէլտի.

«Կրանժ տը Մէր լա Ֆօնթէն գօնաղընտա իպատէթխանէնին սօլ պուճաղընտան իթիպարէն օն էյտինճի սիրան տէօշէմէ մէրմէր Թաշը.»

Ֆօվէլ՝ պու իպարէյի պիր սըլըգտա օգուտըգտան սօնրա քէնտի քէնտինէ. Պանա կէլիր քի պունտա պիր մանեա վար տըր.—տէտի, վէ քէլիմէլէրի զիհնինտէն սըրալարագ էնիտէն. «Կրանժ տը Մէր լա Ֆօնթէն գօնաղընտա, իպատէթխանէնին սօլ պուճաղընտան իթիպարէն, օն էյտինճի սիրան տէօշէմէ մէրմէր Թաշը» տէյու օգուտը, վէ պատէհօւ սէօյլէնէ տէվամ իլէ՝ քէնտի քէնտինէ.— Պունտա իւչ միւքէմմէլ իպարէ վար. Պունըն պիր նիյէթը մախսուսէ իլէ եազըլմըշ օլտուղընա շիւպհէ իտէմէմ... Պու իպարէլէր՝ շիւպհէսիզ կիզլի պիր շէյին Թարիֆի տիր... Օլմայա քի րասթ կէլէ պիր ալթուն տէֆինէսինին սըրրը էլիմէ կէչմիշ օլսուն...—տէտի, վէ քէմալը տիգգաթլա մէզքիւր իպարէլէրի Թէտգիգ իթմէյէ պաշլատը.

Ֆօվէլ՝ քէլիմէլէրի սայարագ.—Եիրմի պիր քէլիմէ տիր, վէ իպարէլէրին հէր պիրի եէտիշէր քէլիմէտէն միւրէքքէպ տիր. Պունըն ատի պիր Թէսատիւֆէ էլիմէ կէչիշի բէք ղարիպ տիր... Քէլիմէլէրին պու հիսապլա եազըլըշը պէհէմէհալ պիր նիյէթէ մէպնի օլմալը տըր...—տէտի, վէ էնիտէն «—Կրանժ տը Մէր լա Ֆօնթէն—» տէյու օգույարագ.—Պու խըմ պանա եապանճը կէլմէյօր... պունը պէն պիր եէրտէ իշիթմիշիմ, հիչ շիւպհէմ եօգ տըր... Նէ՞րէտէ... քիմտէ՞ն... խաթըրըմա կէլմէյօր, լաքին մուհաքգագ խաթըրըմա կէթիրէճէյիմ ...—տէտի.

Անթուան Ֆօվէլ՝ տիրսէքլէրինի խաղըխանէսինէ տայամըշ վէ պաշընը իքի էլլէրի արասընա ալմըշ օլտուղը հալտէ կէօզլէրինի գաբատը վէ տէրին տէրին տիւշիւնմէյէ պաշլատը.

Պիր տէ նակէհան խուզիւնտէ պիր ալէամէթը մէսէրրէթ վէ մուզաֆֆէրիյէթ նիւմայան օլտուղը հալտէ պաշընը եօգարը գալտըրարագ խուքուքէ՝ պիր սէտա իլէ քէնտի քէնտինէ.—Խաթըրըմա կէլտի... Կրանժ տը Մէր լա Ֆօնթէն միւԹէվէֆֆա գօնթ տը Թօնէրիէօնին պիր էմլաքը տըր... Պըզ գարտաշըմ պէնիմ խանըմտա անըն լագըրտըսընը չօգ իթմիշ տիր.—տէտիքտէն սօնրա, էնիտէն պիր ազ տահա տիւշիւնիւպ.—Ջանըմ պուլտըմ... պագալըմ... —տէտի, վէ գալէմի էնիտէն էլէ ալըպ, Թիթրէք պիր սէտա իլէ էնիտէն սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք.—Պէհէրի եէտիշէր քէլիմէտէն իպարէթ իւչ իպարէ տիր... «Պըզըմըն տօղտուղը կիւն տիւնեայէ կէլմիշ օլան չօճուգլարա Թէվզի օլընան միրասլարըն պիր խուզիւնտէ իւչ քէլիմէ վար տըր, վէ պիրպիրի իւզէրինէ վազ օլունմըշ պու քէլիմէլէրին պէհէրի՝ պիր իպարէյէ աիտ օլմալը տըր... Իշթէ էսրար պունտա տըր, անախթարը տա էլիմտէ պուլընըյօր.—տէտի, վէ օ իւչ իպարէյի պէրվէճհը աթի ալթ ալթա եազտը.

«Կրանժ տը Մէր լա Ֆօնթէն գօնաղը,

«Իպատէթխանէնին սօլ պուճաղընտան իթիպարէն,

«Օն էյտինճի սիրան տէօշէմէ մէրմէր Թաշը.

Պունը եազտըգտան սօնրա էսկի քիթապըյ սաթըրըսը՝ պէհէր քէլիմէնին արասընա վէ իւչ սաթըրըն իւսթիւնէ վէ ալթընա պիրէր չիզկի չիզտի.

Պատէհօւ պու չիզկիլէրտէն հասըլ օլան պէհէր խանէյի Թէֆթիշ իլէ կէօզիւնիւ իչինտէքի սաթըրա տիքէրէք քէնտի քէնտինէ.— Հագգըմ վար իմիշ... Պունլար՝ ավուգաթ Լասալըն օղլու էկէնէտէ վէրիլէն միտալեա իւզէրինտէ մախքիւզ քէլիմէլէր տիր... Տիկէր իւչ չօճուղա Թէվզի օլընան միտալեալարըն հէր պիրինտէ պէօյլէճէ իւչ քէլիմէ պուլընըպ, մէզքիւր միտալեալար պիր արայա կէԹիրիլտիքտէ, մէզքիւր իւչ իպարէ Թէշքիլ օլունաճագլար, լաքին պու քիթաալըն իւզէրինէ աճապա պու խըրէթլէրի նի՞չին եազըմըշլար.—տէտի, վէ էնիտէն միւԹալէա իթտիքտէն սօնրա էնինէ քէնտի քէնտինէ.

—Ա՛, պու պէլլի պիր շէյ. իպարէլէր՝ գօնթըն սէրվէթինին սագլը օլան եէրի կէօսթէրիյօր. վասիյէթնամէյի շալան խըրսըզ տա տէքէ կէլմիշ օլմալը տըր ... մէրգում խըրսըզ՝ սէրվէթին սագլը օլան եէրինի վասիյէթնամէտէն անլամագ իմքեանընտան պուլունամըշ իսէ տէ, իմտիտի պօշա չըգմըշ տըր, զիրա գօնթ տը Թօնէրիէօ խալընըզ պու քիթաալը Թային իտուպ, միլեօնլարըն եէրինի պուլմագ իչիւն իսէ մէզքիւր քիթաալար միւրաճաաթ իթմէք լազըմ կէլիր իտի... Եվզտի մէզքիւր քիթաայ՝ Բիւթիւալխանէի Միլլիտէն սըրգաթ իտիլմիշ օլուպ, պու հալտէ տէֆինէյի պուլաճագ վասըթա Թէհլիքէ օլունմագտա տըր. Բօյլէ պիլէ Թէքմիլ ատամլարընը տէօրթ Թարաֆա սալմըշ տըր... Տէֆինէ՝ գահմէթի տէյէր, վէ տէֆինէնին սըրրը իսէ պէնտէ տիր, չիւնքի քիթաայ պէնտէ օլտուղընտան տէֆինէ տէ պէնիմ էլիմտէ սայըլըր... Գօնթ տը Թօնէրիէօնին ղայպ ու նապէտիտ օլան միլեօնլարը Կրանժ տը Մէր լա Ֆօնթէն գօնաղընտա տըր... օ միլեօնլար պէնիմ տիր...

«Ճէպիմ պիր սէրվէթի հավի օլան պու քիթաայը սաթմագ իսթէտիկիմ խաթըրըմա կէլտիկտէ, գիւլէրիմ ֆէնա օլույօր... արթըգ անը էլտէն չըգարմայաճաղըմ... անը մուհաֆազա իթմէք իչիւն լէտէրլ հավէ քէլէմի գօյաճաղըմ...

«Սէքիզ կիւն կէչմէզտէն Կրանժ գօնաղընա կիտէճէք պիր եօլ պուլաճաղըմ ... Սօլ պուճագտան օն էյտինճի սիրան տէօշէմէ մէրմէր Թաշը գատար սայաճաղըմ... Գօնթըն սէրվէթի... պանգնօթլարըն բաքէթ տէսթէլէրը, ալթուն սէփէթլէր մէզքիւր տէօշէմէ Թաշընըն ալթընտա տըր... Պու սէրվէթ պէնիմ տիր... հէբսի պէնիմ տիր... »

Անթուան Ֆօվէլ՝ գանն իտէրսին սայըգլայօր, սըթմա Թութույօր, ալըգ ալագ էօթէյէ պէրիյէ պագըյօր, ապուգ սարըգ հարէքէթլէրտէ պուլունույօր իտի.

(Տէվամ)

մէյտան՝ պիրաճըլար Թարաֆընտան Թէքթիք իտիլմիշ օլուպ, ճագըն քիւշատ օլընըր, վէ պինլէրճէ էհալի՝ պուրասը Թէճէմմիւ խոտէրէք, չէվկ ու շէֆքա խոտըլէր։ Դըշ վէ գաըըըն օյնատըլարը ենվայի այագ օյունլարընը սէյր էթ, պագ ըն գատար սէյրճէնք տիլլէր։ ալա հիճապ իմջէքսիլէն աքչամա պիրալար չագըրշըըըյօրլար, վէ բասամ կէլտիքլէրի էրքէյին գըղնա կիրէրէք այագ օյունլըա իլմիրագա մէճպուր խոտէյօրլար։ Շու չալընմագ ստա օլան մուզիգա տախի պիրաճըլար Թարաֆընտան Թուժումլըշ օլուպ, էհալի բաքա իմԹըն տէյըա միւԹէմատիէն ենվայի հավալար չալար։

(Տեղ-Ֆ)

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԻԶՄԻՐ

Շէհրը մէզքիւրտէն աքրճի զըմնընտա մաԹպաամըզա կէօնտէրիլէն պիր մէքԹուպ տըր։

Յունիս 29ին Մեսրոպեան վարժարանի սրահին մէջ տեղի ունեցան Թարգմանչաց տօնախմբութեան եւ Ազգային երկսեռ վարժարանաց տարեկան հանդէսները, խորհրդաւոր զուգադիպութիւն մ'էր մին՝ մեզ կը յիշեցնէր բարերարի մը գերմարդկային գիւտը եւ միւսն կը տոգորէր զմեզ երախտագիտական զգացումներով․ երկսեռ խուռն բազմութիւն մը գրաւած էր հանդիսավայրը․ կարճառօտ աղօթքէ մը ետք անմիջապէս սկսան բանախօսութիւնք, արտասանուեցան սահուն լեզուաւ ճառեր ու քերթուածներ, չիջանաւարտ օրիորդ մը՝ որ իւր բանախօսութեան նիւթ ընտրած էր «իգական սեռի դաստիարակութիւնը» արժանացաւ ամենուրեք ծափահարութեան․ Ազգային մանկտւոյն երգերն կընդմիջէին ատենաբանութիւնքն եւ կը հրճուեցնէին հանդիսականներն․ Վարժարանաց Տեսուչ վսեմափառ Մ․ Մամուրեան, բեմ ելնելով խօսեցաւ հակիրճ այլ ազդու կերպիւ, ուրախ եւ զգածեալ կերեւէր․ բացատրեց նոյն օրուան երկու մեծ հանդէսներու կարեւորութիւնը, յայտնեց թէ այս տարի եւս կընծայէ ազգին ութը շրջանաւարտ աշակերտուհիներ որք տարիներէ ի վեր վարժարանի այդ սրբազան յարկի ներքեւ մշակեցին իրենց մտքերն, մաքառեցան տգիտութեան դէմ եւ ճոխ ու զարգացեալ գաղափարներով կը մեկնին․ այսպէս վերջացուց իւր խօսքը։

* * *

Այսօր Զմիւռնիացին կորսնցուց իւր կարեւոր անհատներէն մին եւս, ո՛չ եւս է Վարդան Փափազեան, հազիւ 3 օրեր առաջ նա Ս․ Լուսաւորչեան եկեղեցւոյն մէջ քաղցր ու ներդաշնակ ձայնիւ ալէլուներ կ'երգէր եւ այսօր նորա անշնչացեալ մարմինը կը պարփակէ մահաբոյր դագաղին մէջ․ ամեն ձիրք, փառք ու պատիւ կ'երթան մարիլ ցուրտ ու անձուկ շիրմի մը մէջ․ Վարդան Փափազեան ամբողջ Զմիւռնիացւոյն համակրանքն գրաւած էր, կապրէր ամուրի բայց ճոխ ու փարթամ․ ազնիւ եւ սպարկեշտ անձ մըն էր․ ընդունեցաւ Դ․րդ կարգի Մեճիտիյէի շքանշանը․ անդամ էր Մասոնական ընկերութեան որու մէջ եւս բարձր դիրք մը կը վայելէր, յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսն վայելուչ կերպիւ կատարուեցաւ, դամբանական ճառեր ի վեր հանեցին իւր ձիրքերն եւ ապա զայն յանձնեցինք հողին որ հանուր մարդկութեան հանգստավայր է․ Հանգուցեալն օրինաւոր կտակ մը ըրած է տեղւոյս հիւանդանոցին եւս 150 ոսկւոյ գումար մը թողլով, որու ներքին տեսուչն էր։

* * *

Հեռագիր մը ծանոյց թէ՝ Գեր․ Լուսինեան Սրբազան՝ շաբաթ օր պիտի ժամանէ Զմիւռնիա․ Երեք օրէ ի վեր անհամբեր կ'սպասենք Նորին Գերապատուութիւնն տեսնել Իզմիրի հողին վերայ, նա ժամանակ ամեն անոնք որք չունեցան բարեբաղդութիւնն ամիս մ'առաջ տեսնելու այն եկեղեցականը։

Մեծ տարաձայնութիւն կայ թէ ըԶմիւռնիոյ միակ ընտրելին Գերաշնորհ Նար Պէյ Սրբազանն է․ այս լուր խիստ բերկրալի կը թուի ամենուն, զի կարելի է թէ Նորին Սրբազնութիւնն իւր խոհեմ ընթացքով կարենայ բնաջինջ ընել կուսակցութիւններն ու ազգային անջատեալ ոյժերն յաջողի բերել եւ ի մի ձուլել․ Ջենք ուզեր մանրամասնօրէն նկարագրել թէ ինչե՛ր կը գործուին աստ, անձնական կրից զոհ կ'երթան ազգի շահերն, ժողովուրդն միամտաբար կը տուժէ նիւթապէս ու բարոյապէս, նախանձ ու ատելութիւն կղերներու մէջ իսկ կը տիրէ, արժանաւոր անձինք կը հալածուին այնպէս որ երկսեռ վարժարանաց Տեսուչն կ'ստիպուի հրաժարիլ․ վերջապէս, ի զուր ոմանք կ'ուզեն տարաձայնել թէ Զմիւռնիա խաղաղեցաւ, ամեն ինչ օրինաւորութեան մէջ է․ ընդհակառակն՝ իրաց վիճակն հետզհետէ կը վատթարի․ եւ ո՞վ կայ աւելի արժանընտիր անձ մը ըԶմիւռնիոյ Առաջնորդ կոչուելու եւ խնդրոց պատշաճաւոր լուծում մը տալու հանճար ու կորո՜վ ունեցող քան Նար Պէյ Սրբազանն․ Խաղաղութեան փափաքողներ յուսալից են թէ սոյն տարաձայնութիւնք պիտի իրականանան, ժողովրդի բաղձանքն պիտի կատարուի եւ Գեր․ Լուսինեան Արքեպիսկոպոս ի մօտոյ պիտի գայ բազմիլ Զմիւռնիոյ Առաջնորդական աթոռն։

* * *

1889 յուլիս 8
Զմիւռնիա

ՆԻՔՍԱՐ

Շէհրը մէզքիւրտէն յունիս 23 Թարիխլիյէ ալըղըմըզ պիր մէքԹուպ տըր․

. . . Միւէլլիֆ էֆէնտի,

Շէհրը հալըն 15ինճի բէնճշէնպիհ կիւնի, պունտան իքի սէնէ մուգատտէմ ինշասընա միւշէպպիւս վէ պու կիւնլէրտէ ինշաաԹը հիւսնիւ իքմալէ վարմըշ օլան պուլիս հիւքիւմէԹ գօնաղընըն Թահթը բիյասէԹը միւԹէսարըֆը էքրէմիտէ րէսմը քիւշատ իճրա օլունտը․ Պու միւնասէպէԹլէ ճիւմլէ մէմուրինը քիրամ վէ վիճուհ վէ միւԹէհայիզանը մէմլէքէԹ, միլլէԹիմիզ Թաղ․ խորհուրդը վէ մէքԹէպիմիզ մուալլիմ էֆէնտիլէրի տախի Թարաֆը գայմագամիտէն վագը օլան տավէԹը մախսուսէ յէ իճապէԹէն հիւքիւմէԹ գօնաղը բիշկեահընա չիԹագան օլմուշլար, վէ օրատա ասայիշը ումումինին մուհաֆազասը զըմընտա կէչէն սէնէտէն պէրու պուրասըա արամազ պուլընան աղաքիրը Շահանէ՝ հուզուրը միւԹէսարըֆիտէ սաֆպէսԹէի սէլամ օլմըշլար իտի․ Պու սըրատա մէքԹէպը բիւշտիյէ մուալլիմին վէ շակիրտան էֆէնտիլէրի տախի գիյնէԹ մահալլինէ վասըլ օլտուլար․

Միւֆթի էֆէնտինին արապի իւլ իպարէ գրաաԹ էյլէտիկի տուասըյլա գիյնէԹ քիւշատ օլունուպ, պատէհու Բիւշտիյէ շակիրտանընտան Թահսին էֆէնտի վէ մէքԹէպը միլլիմիզ շակիրտանը միւսաԹաիտանընտան Ցովակիմ էֆէնտի Նիմէքճեան պիրէր մէգալէ իրատըյլա ճէվմը ճիւլուսը միւյամինէնուսը հազրէԹը Ճիհանպանիլէրինտէն պէրու մէմալիքը Մահրուսէի Օսմանիյէնին սայէի հիւմայունլարի հազրէԹը Շէհրիյարիտէ քէսպ էյլէմիշ օլտըղը ԹէրագգըյաԹըն վէ իշպու էպնիյէի միւրիյէի Շահանէլէրինին վատանի միւբէլլէֆիյէԹինի պէրԹարաֆ իտուպ, հուգուգը ամմէյի մուհաֆազայա մախսուս պիր մահալ վէ պունըն պու եօլտա հաիզ օլտըղը մուհասէնաԹը մանէվիյէլէրինի պիր լիսանը պէլիղանէ իլէ իզահ ու Թէֆսիր իտուպ, պիր մէլճաի մաղտուրին վէ պիվայէկեան օլտըղընը պասըԹ ու պէյան էյլէտիլէր, վէ Նիքսար կիպի էն քիւչիւք պիր գասապանըն պիլէ իշպու ԹէրագգըյաԹա հիսսէմէնտ օլմասընտան տոլայը միլլէԹ նամընա ԹէշէքքիւրաԹը միննէԹտարի եատ ու Թէքրար գըլընտը․ Պատէհու հազըրունա շէրպէԹլէր իքրամ օլունուպ գիյնէԹը մէզքիւրէյէ խիթամ վէրիլտի․

* * *

Մահը մէզքիւրըն 21 վէ 22ինճի կիւնլէրի Սուրէնեան մէքԹէպի միլլիմիզին լիսանը Թիւրքի իմթիհանը սէնէվիսի Գայմագամ պէյ, Հաքիմ էֆ․ Բէժի մէմուրը Խաչիկ, գօնտիւքթէօռ Ռուբէն վէ Թէֆթիշ տավա վէքիլլէրինտէն մէչհուր Խորեան Մաքսուտ էֆէնտիլէր վէ սաիր 100իւ միւԹէճավիզ մէմուրինի քիրամ վէ միւԹէհայիզանը մէմլէքէԹ հազըր պուլընտըգլարը ղըրատա զայէԹ մուԹանթան պիր սուրէԹտէ իճրա օլունտը․

Թաղ․ խորհուրդը վէ Պատ․ հօգաբարձութիւնըն արզուսը իւզրէ իճրասը մուգարրէր օլան իշպու իմԹիհանը սէնէվիմիզէ վէ սաիր մէսէլէի միւհիմմէնին Թէզաքիւրի զըմընտա Վիճակըմըզ Պատր․ Փոխ․ Տ․ Եղիշէ Ծ․ Վ․ պուրայա տավէԹ օլընտը իսէ տէ, մուամալէյէ Հայր Սուրբ Թօգաթտա պազը մէսաիլին Թէսվիյէսի իչիւն կէլէմէմիշ տիր․

Բիւշտիյէ մուալլիմը էվվէլ վէ սանի վէ սաիր էֆէնտիլէր՝ միւմէյյիզ սըֆաԹըյլա շակիրտանը լիսանը ֆարիսի, հէնտէսէ Թէքճէմէ վէ քիթապէԹը Օսմանիյէտէն գօնթրաԹօ, վէքքալէԹնամէ, արզուհալ վէ սաիր պու կիպի ԹահրիրաԹլար Թանզիմինտէ, իլմի հիսապ վէ ճօղրաֆիա ֆէննլէրինտէ արիզ ու ամիգ Թէֆթիշ պույուրուպ անլէրին մուսալլահ վէ սէրպէսթանէ իճա էյլէտիքլէրի ճէվապլար ճիւմլէ հազըրունի Թարաֆընտան ալքըշլանտը․

Իմթիհանըն խիթամընտա բիւշտիյէ մէքթէպի շակիրտանընտան Թահսին էֆէնտի իրատը նուտգ խոտէրէք, մէքԹէպիմիզին Թարիգը Թէրագգըտա պուլունմասընտան տոլայը միլլէԹէ արզը մէմնունիյէԹ վէ շակիրտանըն Թարիգը մէարիֆտէ պէօյլէճէ ֆէվգըլատէ իլէրիլէմէլէրինէ իլէ հազըրունըն պատէրի մէմնունիյէԹլէրի օլմալարը՝ մահզա մէքԹէպիմիզ մուալլիմը էվվէլի Միսաք էֆ․նին մէսայիի վագըֆանէսի սայէսինտէ հուսուլէ կէլտիկինի պիլտիրէյան, էֆ․ի մումաիլէյհի հազըրունն նամընա Թէպրիք էյլէտի, վէ ֆիզանինի էօմր ու իգպալը Շահանէլէրի տուաի վաճիպ իւլ էտասը Թէքրար իլէ ճիւմլէԹէն ամինխան օլունտը․

Պունը միւԹէագըպ մէքԹէպիմիզ շակիրտանընտան էվուլաշը Իզզէթ էֆէնտինին մախսուսը ալքըշլար հազըռ էֆէնտի վէ Պարոնայք Ցովակիմ Նիմէքճեան, Պէրճուհի Կամարական, Մարկոս Հուշիճեան վէ Մուրատ Թօբալեան՝ էքքեան էքքեան իրատը մէգալ իլէ իւլուման ֆիւնունըն Թէրէքքի նիհայէտէ էյլէմիյէԹինի պասըԹ ու պէյան, վէ պունըն ինԹիշար ու Թէվսիլի հաղգընտա բէտէլը միւհԹէրէմլէրինին մահէն վէ մատէԹէն հիմմէԹլէրինի խիթիրհամ էյլէտիլէր, վէ պիլախէրէ «Բատիշահը մէարիֆբէրվէրվի Շէհինշահը սաալէԹքիւմէՔի էֆէնտիմիզ հազրէԹլէրինին սէրիրը չէվքէԹ մէսիրը Միւլուքանէլէրինտէ տաիմ վէ էպէտիյան պուլուըսուն» տուաի վաճիպ իւլ էտասը եատ ու Թէքրար օլընարագ ճիւմլէ հազըրունի ամինխան օլտըլար․ Պիթիւն նուԹգլար ալգըշլանտը վէ արա ուըռա Թիւրքճէ նաղմէլէր Թէրէննիւմ օլունտը․ Հէր կիւն հազըրունը միւհթէրէմէյէ գահվէ վէ չէրպէթ իքրամ օլունտը․

* * *

Սէնէի հալիյէտէ պահար մէվսիմինին այլարը վէ պէյլէրի տէ կիւնլէրի եաղմուրսուզ միւրուր իԹմէմիշ օլտըղլարընտան, զըրաաԹ վէ մահսուլաԹճա սէնէի մազիյէտէն զիյատէ պէրէքէԹ միւշահէտէ օլընմագտա վէ րէնճպէրլէրին եիւզիւ կիւլմէքտէ տիր․

ԹԷՇԷՔՔԻՒՐ

Մուհարրիր էֆէնտի,

Աճըպատտէն պիր զաման պիր միւտտէԹտէն պէրու տիշլէրինտէն մուզտարիպ օլմագտա վէ պագը տիշլէրէ միւրաճաաԹ իԹմէքտէ իսէ տէ, իսԹիֆատէ իտէմէմէքտէ օլտըղըմ, պիր քէրրէ տէ պագը աճըպաթա Թարաֆընտան եմին էօնիւնտէ կէօմրիւք ճատտէսինտէ Ալէքսան Սահակեան էֆէնտիյէ միւրաճաաԹ իտիլմէսի Թավսիյէ գըլընմազլա, միւրաճաաԹ խոտէրէք, մէրիզը մումաիլէյհին իքի տիշլէրինին իմալընտա կէրէք չիւրիւք տիշլէրինին չէքիլմէսինտէ կէօսթէրտիկի մէհարէԹտէն տոլայը ալէնէն պէյանը Թէշէքքիւր գըլըր չուվարագաէտըլմէ կազէթէի միւթէպէրէքէլէրինիզ նէշրինի իլթիմաս էյլէրիմ․

Մէքթէպը Թըպպիյէի ասքէրիյէի
Շահանէ ալիյէնըն սընֆ
խաճանը շակիրտանընտան
Ցովէփ Ա․ Մօրեան

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տիյարպէքիր վիլայէԹի միւտտաիի ումումիսի Թօյլիպ պէյ բիւթպէի սանիյէ սընֆը միւԹէմայիզի,

Տիյարպէքիր վիլայէԹի իսԹինաֆ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի րէիսի հագգը պէյ բիւթպէի սալիսէ,

Մէքթէպը Թըպպիյէի Շահանէ մուհասէպէ պաշ քեաթիպի Հասան Թահսին էֆ․ յէ բիւթպէի սալիսէ,

Թրապիզօն իսթինաֆընտան վէ մէճլիսը պէլէտի ազասընտան Հաճի Ապտիւլ Ղանի էֆ․ յէ բիւթպէի սալիսէ,

Սինօպ սանճագը ԹահրիրաԹ միւտիրի Ահմէտ էֆ․ յէ բիւթպէի սալիսէ,

Գօսօվա վիլայէԹինտէ Եագօվա գայմագամլըղը Կուսինա գայմագամը սապըգ Պէքիր Սըտգը էֆ․ յէ,

Էտիրնէ վիլայէԹինտէ Միտէհ գայմագամլըղը Տէլվինէ գայմագամը Բէչիր պէյէ,

Գօսօվա վիլայէԹինտէ Տէլվինէ գայմագամլըղը Դօյկիրի գայմագամը սապըգ Զիյա պէյէ,

Էտիրնէ վիլայէԹինտէ Էնէզ գայմագամլըղը միւլազըմինտէն Հիլմի էֆ․ յէ,

Գաճը Սէֆիտ ֆիլօսը գօմանտան վէքիլի Հիւսնիւ պէյէ գայմագամլըգ,

Ինկիլթէրատա պահրիյէ մէմուրը (աթաշէ նավալ) Խալիլ պէյէ գայմագամլըգ,

Իշքօտրի վաբորը հիւմայունը սիւվարիսի Բիզա պէյէ գայմագամլըգ,

Էրթուղրուլ ֆըրգաթըյնը հիւմայունը Յունէս գարտանը Մէհմէտ էֆ․ յէ պինպաշըլըգ,

Ֆէվզի վաբորը հիւմայունը սէր չարխըճըսը Իսմայիլ էֆ․ յէ պինպաշըլըգ բիւթպէսի,

Տըրամա սանճագը մուհասէպէճիլիկի Տէպրէ սանճագը մուհասէպէճիսի Սալիհ էֆ․ յէ,

Տէպրէ սանճագը մուհասէպէճիլիկի Թէքիրտաղը սանճագը մուհասէպէճիսի Իպրահիմ էֆ․ յէ,

Թէքիրտաղը սանճագը մուհասէպէճիլիկի Թրապիզօն աշար նէզարէԹի պաշ քիթապէԹինտէն միւնֆաքըլ Օսման Բէյզի էֆ․ յէ Թէվճիհ պույուրուլմուշ տըր․

* * *

Գալը Սէրասքէրի մուհասէպաԹը ումումիյէ տաիրէսի պաշ քեաթիպի Սիւլէյման պէյէ 3ինճի Մէճիտի,

Սըրպիստանտա Ալէմանիա ժէնէրալ գօնսօլօսլըղընտա պուլընան Մ․ Օլիւսթ Բիւթթէրէ 3նճի բիւթպէ Մէճիտի նիշանը իհսան պույուրուլմուշտըր․

ՍԳՕԹ ԵԱՂԸ

Տէրսաատէթ 25 սեպտ․ 1885

Մ․ Սգօթ վէ Մ․ Պօվն,

Սիզին «Էմիւլզիօն Սգօթ» նամ Թէրթիպինիզի գուլլանմայա պաշլատըղըմտան պէրու, մէզքիւր Թէրթիպին սըրաճա վէ գանսըզլըգ կիպի չօճուգ խասթալըգլարընտա բէք չօգ տէֆա հիւսնիւ նէթիճէսինի իսթիհսալ էյլէմիշիմ տիր․ Իմտի պէնիմ էֆքեարըմճա, իշպու խօշ վէ ֆաիտէպախշ Թէրթիպ՝ տախմա մօրինա պալըգ եաղընա Թէրճիհ օլունմալը տըր․ Պինաէն ալէյհ պէն տախի անը պու սուրէթլէ Թավսիյէ իտէրիմ․

Օրթաքէօյ Հիւմայուն
աթըպպայի սալըգաասընտան
Տէֆթէր Ա․ Անթէբեան

(49)

ԵՐԿԱԹԱԳՈՐԾՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ՔԷՐՕՎԲԷ ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

Պետրոս․ —Բայց Մանուկ, պէտք է որ մեր բարեկամին սիրտը հանդարտեցնես, խօսք տուր որ այսուհետեւ զէնքը չպիտի նեղես․ խօսք տուր կըսեմ, և կը վստահեցնեմ քեզ որ, ատով դու ինքդ ալ շահաւոր պիտի ըլլաս։

Մանուկ․ —Ես ինքս ալ շահաւոր պիտի ըլլա՛մ․ ե՞հ կը բաւէ որ դուք այս չափը ըսէք ինծ, կեցցես Պետրոս աղա, ահա խօսք տուի դնաց։

Եանքօ․ —Ուրեմն գործերնուս նայինք հիմա․ այդ 15 հազար ղրուշը ի՞նչպէս ձեռք պիտի անցնենք, խնդիրը հոն մնաց, ես ալ այնուհետեւ ընելիքս գիտեմ։

Մանուկ․ —Պետրոս աղա պարապ խօսք չըներ, խոստացած 15,000 ղրուշն ալ արդէն դրպանինս մտած կրնանք համարել, միայն թէ տեսնենք ի՞նչ եղանակաւ։

Պետրոս․ —Մտիկ ըրէք, ազնիւ ընկերներս, ճիշդ երեք օր կըլլայ շոգենաւէն ելնելս․ առաջին գործս եղաւ, Մարտիրոս աղա բարեկամիս վրայօք տեղեկութիւններ քաղելս, ինքը վերջին աստիճան խեղճ վիճակի մէջ ինկած ըլլալով տունը ծախելու որոշում տուած, և այն որոշումն ալ գործադրած է։

Մանուկ․ —Տունը ծախելով դրամները գանձած է ուրեմն։

Պետրոս․ —Այո, ճիշդ այսօր այն գործերը լմնցնելով ստակները առած է։

Մանուկ․ —Քանի՞ ղրուշի ծախեր է տունը։

Պետրոս․ —Ճիշդ 15,000ղրուշի։

Մանուկ․ —Ըսել է թէ այդ գումարն է որ մեզ կը նուիրէք։

Պետրոս․ —Եւ որ ամբողջովին ձերն է, ազնիւ բարեկամներս։

Եանքօ․ —Բայց ո՞ւր կը գտնուին այդ ստակները։

Պետրոս․ —Նոյն իսկ Մարտիրոս աղայի տունը․ բայց միայն այս գիշեր։

Մանուկ․ —Ուրեմն կորսնցնելու ժամանակ չունինք։

Պետրոս․ —Ահա ես ալ ճիշդ այս պատճառաւ էր որ չաղակրատութիւննիդ կարճ կապելու այնչափ հոգ կը տանէի․ այս գիշերը կորսուելու պէս, 15000 ղրուշն ալ կորսուած կրնայ համարուիլ ձեզի համար։

Եանքօ․ —Ուրեմն շուտով գործի սկսինք, քանի որ այնչափ ստիպողական է։

Պետրոս․ —Արդէն գրեթէ ժամը հինգն է․ ասկից մինչեւ Սամաթիա ալ հազիւ մէկ ժամէն կերթցուի, ճիշդ յարմար ժամանակին կրնաք հոն համնիլ, ալ մնացածը ձեր մտածելիք բանն է․ ահա ես իմ պարտքս կատարեցի, և ձեզ գոհ ընելու կարող ըլլալուս համար շատ ուրախ եմ։

Եանքօ․ —Շուտ ընենք, շուտ ընենք, ճիշդ է, կորսնցնելու ժամանակ չկայ։

—Մանուկ․ —Կեցցե՛ս անօթի՛ շուն, այնչափ մի աճապարեր, չե՞ս լսեր թէ Պետրոս աղա բարերարնիս ի՞նչ կըսէ․ քիչ մը չմտածե՞ս։

Եանքօ․ —Ի՞նչ պիտի ըսէ, ահա 15,000 ղրուշի գումարը ամբողջովին երկուքնուս կը նուիրէ, առանց անոր մէջէն իրեն համար ալ բաժին մը հանել ուզելու, որ պէտք է խոստովանինք թէ իրեն անուրանալի երախտիքն էր իբրեւ հեղինակ գործոյն․ կեցցէ անշահախնդիր տէրերնիս։

Մանուկ․ —Լաւ է՝ դուն անպիտան չաղակրատ, լաւ է․ ինծ նայեցէք, Պետրոս աղա, քանի որ կորսնցնելու ժամանակ չկայ կըսէք, կարճօրէն խօսինք, այնպէս կը հասկնամ որ դուք մեզի հետ միատեղ Սամաթիա չպիտի երթաք և Մարտիրոս աղայի տունը մտնելով այն 15,000 ղրուշը կողոպտելու գործը բոլորովին մեր վրայ թողուլ կուզէք առանց մեզի օգնելու։

Պետրոս․ —Բայց քանի որ ես կողոպուտէն մաս ունենալէ կը հրաժարիմ և ամբողջ գումարը ձեզի կը թողում, ա՛լ եւս իրաւունք չէք կրնար ունենալ իմ գործակցութիւնս պահանջելու․ ինչո՞ւ արդար ըլլալ չէք ուզեր։

Եանքօ․ —Այո՛, Պետրոս աղա շատ իրաւունք ունի, քանի որ ինք այս . . .

Մանուկ․ —Դո՛ւն պիտի լռե՞ս, Եանքօ, եթէ ոչ հիմայ քեզի լռեցնել . . .

Եանքօ․ —Կը լռեմ, կը լռեմ․ սեպէ թէ ալ հոս չեմ ես, դուն խօսէ։

Մանուկ․ —Պետրոս աղա, պէտք է որ անպատճառ դուք ալ մեզի հետ միատեղ Սամաթիա երթաք, մեզի հետ Մարտիրոս աղայի տունը մտնէք․ մէկ խօսքով, մեզի գործակից ըլլաք այն 15000 ղրուշի գումարը գողնալու։

Պետրոս․ —Բայց ատոր վրայ պնդելու համար ի՞նչ ստիպողական պատճառ ունիք։

Մանուկ․ —Մէկզմէկէ գերազանց մի քանի պատճառներ ունիմ, որոց առաջինը սա է թէ՝ Մարտիրոս աղայի տանը ծակ ծուկերը ձեզի չափ չենք գիտեր։

Պետրոս․ —Այդ մասին պէտք եղած հրահանգները կրնամ տալ ձեզ։

Մանուկ․ —Հրահանգը՝ իսկական առաջնորդութենէ շատ տկար բան է․ պէտք է որ դուք անձամբ մեր առջեւը իյնաք և մեզի ճամբայ բանաք․ երկրորդ պատճառս աւելի զօրաւոր պիտի գտնէք, Պետրոս աղա։

Պետրոս․ —Ըսէ՛, երկրորդ պատճառդ ալ ըսէ․ ա՞ն ինչ է նայինք։

Մանուկ․ —Մենք Սամաթիա երթալով Մարտիրոս աղայի տունը մտած ատեննիս, դուք կրնաք մեզ ոստիկանութեան մատնել․ և գիտենք որ առանց ինքզինքնիդ ալ կասկածի ենթակայ ընելու՝ այսպիսի բարի խորհուրդ մը ի գլուխ հանելու շատ ճարպիկ միջոցներ կրնաք ստեղծել։

Պետրոս․ —Այդ ի՞նչ անիրաւ կասկած է․ զձեզ մատնելէս ի՞նչ օգուտ կրնայ յառաջ գալ ինծ համար, և ձեզի ծուղակը ձգելու ի՞նչ պատճառ ունիմ։

Մանուկ․ —Շատ պատճառներ կրնաք ունենալ, Պետրոս աղա, որոց գլխաւորը կրնայ ըլլալ մեր բանտարկութեամբը և դատապարտութեամբը օձիքնիդ բոլորովին մեր ձեռքէն ազատելու հաւանականութիւնը․ ասոնք կրնան սոսկ ենթադրութիւններ ըլլալ, բայց միանգամայն ճշմարտութիւն ալ կրնան ըլլալ․ դուք գիտէք որ ես խոհեմ մարդ մ'եմ․ այս անպիտան Եանքօին պէս կամաւ յիմարութիւններ չեմ գործեր․ և քանի որ թէ՝ գործին յաջողութեան համար և թէ մեր անձնական ապահովութեան համար, ձեր ալ իրապէս մեզի հետ գործակից և մանաւանդ առաջնորդ գտնուիլը անհրաժեշտ կը համարիմ․ առանց Պետրոս Դարբինեանի պատուական ընկերակցութեան՝ այս գիշեր Սամաթիա երթալնիս անկարելի է․ ահա ամենէն կարճ և ամենէն վերջին խօսքս։

Եանքօ․ —Շատ լաւ խօսեցար, Մանուկ, նայէ այս բաներուն իմ խելքս չէր համներ, դուն շատ սքանչելի կերպով կը խորհիս․ այո, Պետրոս աղա, առանց ձեր ընկերակցութեանը այս գիշեր Սամաթիա երթալնիս անկարելի է․ ահա սափրիչ Եանքօի ալ ամենէն կարճ և վերջին խօսքը։

Պետրոս․ —Բայց եթէ այս գիշեր Սամաթիա չերթաք, արդէն ձեր դրպանը մտածի պէս եղած 15,000 ղրուշն ալ բոլորովին կորսնցուցած կըլլաք։

Մանուկ․ —Եւ որուն կրկնապատիկը մեր սիրելի նախկին տէրը մեզի վաստկցնելու հոգը իւր վրայ առնելու բարեհաճութիւնն պիտի ունենայ։

(Շարունակելի)

ԻԼԱՆ

Ռումէլի չըմէնտըֆէր թահվիլաթընըն գուրասը ալաֆի· օգոստոսըն 1/ինճի բէնչշէնպէ կիւնիւ Զարպխանէի ամիրէտէ քէշիտէ օլունաճագտըր·

550 նումէրօ իքրամիյէ գազանըր, էն պէօյիւք իքրամիյէ 600,000 ֆր. օլաճագտըր·

Հիւքիւմէթը Սէնիյէնին միւսաատէի մախսուսէսիյլէ Գալաթատա Գօմիսիօն խանը ալթընտա 18 նումէրօլը պանգատա 7½, 5 վէ 3 ղըշ· մուգապիլ թահվիլաթը մէզքիւրէնին բրօմէսլէրի ֆիրուխթ օլունմագտա տըր·

Իշպու բրօմէսլէր խալգա սուրէթը մախսուսէտէ խաֆսիյէ օլունըր· Զիրա պիր տանէ 7½ վէ 5 վէ 3 ղշ. լիք մէպալիղը քիւլլիյէ գազանապիլէճէք տիր· Հալ պու քի, պու ճիւզի մըգտարտա օլան բարայը ճէպինտէ սագլար իսէ, հիչ պիր չէյ գազանմազ·

Ժօրժ Ծանէթթօ էֆէնտի պանգասընտա պօրսա ֆիյաթընա օլարագ Ռումէլի չըմէնտըֆէրի թահվիլաթընըն անա պիլէթլէրի տախի սաթըլըր·

Թէֆրիւպէյի Թայի իթմէք իսթէյէնլէր իշպու բրօմէսլէրտէն իշթիրա իչիւն վագթ ու զէմանըյլա պանգայա միւրաճաաթ իթմէլիտիր·

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՕ

ԻԼԱՆ

«Միքայէլ, Միրան վէ Ստեփան Մէսրոպեան Շիրքէթի» իւնվանըյլա Գալաթատա Տէմիր խանընտա նումէրօ 3 մաղազատա էմթիաքա ալըմ պիր մավլահաթ կիւզար օտասը թէհսիս օլունմըշ իսէ տէ միւշքիլ տաղըլմաղա ձամ? մէզքիւր մաղազատա էմթիաքա սիւրատի քէօմիւֆ ֆէլ մուամէլէ չէրիքլէրը մէաֆիւթ չէրիքէթի միւնֆէսիխ օլունմուշ· Շէօյլէ քի, էմլաք իւզէրինէ ագչէ իգրազ ու իսթիգրազ, վէ էմթիաք վէ ագարըն պէյ ու իրտասը ալա ֆիրաֆ մէզքիւր Միքայէլ, Ֆէրաք վէ Նիշան քէնտի մէսփօլիյէթ վէ տէթերիքլէրինտէ ու օլարագ տէվամ էյլէմէյէճէքլէրի, վէ գարարընտա լիւզում կէօրիւլմիւշ օլմագլա մուամէլէ իչիւն Էսկի չէրիքէթին գանունէն միւթէպէր պիլանչօսու պուլունմագտա օլուպ, ֆէրամին վէ սիճիլլաթ ու ալաթընտան իմզա պու աղսաթըն միւքէմմէլ սուրէթտէ հիսապլաշըլմագ օլունտուղը տէֆթէրլէրի վէ ատէտէ սէնէտաթը թէսլիմ էթմիշլէր վէ պու կիւնէ տէքին միւթէպէր օլան պիւթիւն մուամէլէտէ տէվամ իտէճէքլէրինտէն մէզքիւրլէր իլէ մուամէլէտէ պուլունանլարըն պիլինմէսի իչիւն իլան օլունըր· 30—8

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 23 յուլիս

Ինկիլ· էսհամը Ինկ· Լիր·	098-9/16
Օսմ· էսհամը աչըլըը	15-7/8
» » գարանթը	15-15/16
» » Սէրի Ա	27-3/4
» » » Պ	16-1/2
» » » Ս	18-5/8
Օթօման 1871	90-3/4
Օսմանլը Պանգասը	10-1/8
Ռուսիա իսթիգրազը	099-3/4
Մըսըր ատի· մութթահըտէ	88-5/8
» իմթիյազլը	103-7/8
Տախրա Սանիյէ Մըսըր	83-3/8
Թօլիլո իսթիգրազը	102-1/4
Մանաստըրթ· էսհամը 1877	-
Գոնսոլիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-36·20

Բարիզ 23 յուլիս

ֆրանս· էսհ· 3 % ֆր·	83-50
» » 4½ %	104-82
Եէնի Օսմ· էսհամը աչըլըը	15-90
» » գարանթը	15-92
Մէքթուպէ	
Սէրի Պ·	16-
» Ս·	16 10
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	58-50
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	-
» Պանգասը	505-
Գրէտի Լիօնէ	665-
Գրէտի Ֆօնսիէ	1243 75
Գօնթուար տ'էսգօնթ	077 50
Սիւվէյշ գանալը	2247 50
Ռուսիա 5 % 1877	-
Իթալիա էսհամը	92 67½
Մըսըր ֆօնտ· մութթահըտէ	445 93
Եունան 5 % 1879	461 25
Գոնսոլիօ 3 այ վատէ	25-16

Վիէննա 23 յուլիս

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	119 60
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	30 30

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ· ում· տիւն ագշ· գապ·	17-15
» » » էն եիւքսէք	17-16
» » » էն ալչագը	17-15
Պու սապահ աչըլըշը	17-14½
Իսթիգրազը տախիլի տիւն գապ·	44-28
» » » էն եիւքսէք	44-30
» » » էն ալչագը	44-28
» » » աչըլըշը	44 28
Մըսըր մութթահըտէ գապ·	-
Պու սապահ աչըլըշը	-
Սէրի Ա·	28-
» Պ·	16-20
» Գ·	17-14½
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	58-50
Աղչէ ֆաիզի	7-
Րէբօր Ղրշ·	-
Հէվալէսիզ »	55-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՉԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	8-50
Օթօման պանգասը	7-08
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-16
Թրամվայ	4-87½

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ· լիրասը 100 ղրշ·տան	Ղրշ· Բր·
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108-22
Մէթալիք »	102-10
Պէշլիք »	104-
Ալթըլըգ »	104-

Ինկիլիզ Լիրասը	110 10
Ֆրանսըզ ալթունը	87-30
Բօլ	90-05
Գրէմիջ ալթունը	51-10
Գարպօն գայմէսի	08-90

ԹԱՄՖԻՅԷ ՔԵԱՂԸՏԸ

20) լիք քեաղըտ	-
50) » »	08-30
100) » »	-
500)» »	-
1000)» »	08-30
10000)»	-

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 10)

Թօփապուսը Տամտա պուլընան ատաքիւյը Շահանէ խարճէսի իչիւն պիր սէնէլիք օլարագ լիւզումի օլան ծիրմի իքի գալէմ էրզագըն պուլաճա իժտաքսընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր·

8 Թէմուզ 1889

3—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 11)

Զաթալճա խատթը միւտաֆաասընտա պուլընան թօբճու ալայլարը էֆրատը Շահանէսի իլէ հայվանաթը խարճէսի իչիւն մահալլինճէ միւնագասայա գօնուլան հալթալ, քեօմիւր վէ սամանըն պուլաճա իժտաքսընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր·

8 Թէմուզ 1889

3—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 12)

Էտիրնէ վիլայէթի տաիրէսի տախիլինտէ պուլունաճագ պիլճիւմլէ ասաքիրը Շահանէ մուայէնաթը իչիւն էքմէքտէն գոմթրաթօյա րապթ օլունաճագ լահմըն իշպու թէմուզըն օն ճէտինճի բազար էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիյէսի վէրիլմէք իւզրէ մէզքիւր միւնագասայա գօնուլմագլա, իժտաքսընա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրէ գատար մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր·

10 Թէմուզ 1889

3—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 13)

Իւչիւնճի օրտույի Հիւմայուն տախիլինտէ մէրքէզի Նաալիճ օլան ալթընճը Նիզամիյէ ֆրգասը հայվանաթը իչիւն պիր սէնէլիք օլարագ լիւզումի մըգտարը ալընաճագ օթուզ պէշ գալէմ մուհիմմաթը մուլթագալիլէ մէրքէզի Մամուրէթ իլ ազիզ օլան ձէքէնճի ֆրգա Նիզամիյէ թապուրլարը իչիւն միւպայաա օլունաճագ իքի պին թօն սէքիզ վէ թօգուզ լիպրալըգ մահսուլ թալիպ օլունուր ամիրգանըն իժտաքսընա թալիպ օլանլարըն Նիհայէթ պիր հաֆթայա գատար Մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր·

10 Թէմուզ 1889

3—2

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

(Նումէրօ 14)

Էլպիսէ անպարը իլէ տապաղխանէ իչիւն միւպայաա օլունաճագ տօն եաղը իլէ կէվէր չուհասը թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ թէմուզըն օն իւչիւնճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլիճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիյէսի վիրիլէճէկինտէն իժտաքսը թալիպ վէ ընթէչինճի կիւնի եւզատէ պէհ թէնզիլինէ րաղիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր·

10 Թէմուզ 1889

3—2

Սէլամէթինը ազամ հազարամը իմարամը ամէլէլէրի իչիւն միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն 40-42000 գըյէյէ գատար հալէպ եաղընըն պէհէր գըյէսի 9 ղըշ·տան թալիպի էօհտէսինտէ պուլունարըգ Նա վէ չէհրի ճարիի բուլմինին 13ինճի բէնչշէնպէ կիւնիւ սաաթ 9ա գատար հէր գաչ բարա վէ 15ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւ քէզալիք սաաթ 9ա գատար 100տէ 5 թէնզիլ օլունըր իսէ, գապուլ օլունըգ, անտէն սօնրա թէնզիլ գապուլ օլունմայաճաղընտա պինաէն Նօգսանըյլա իժտաքսը թալիպ վէ տահա զիյատէ մալումաթ իսթէյէնլէրին վագթը մէզքիւրէ գատար մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի·

8 Թէմուզ 305

3—3

Ժանտարմա տաիրէսիյլէ Տէրսաատէթ վէ Թաշրա Ժանտարմա վէ գապթիյէ ալայլարը իչիւն 305 սէնէսինէ մախսուս պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումի օլաճագ էվրագ վէ տէֆաթիրին թապը չէրաիթը մէվզուայա թէվֆիգէն մէվգըի միւնագասայա գօնուլաճաղընտան, թալիպլէրինին ճումաա վէ բազար կիւնլէրինտէն մաատա հէր կիւն տաիրէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր·

11 Թէմուզ 305

Ժանտարմա տաիրէսի ագլամըյլա Տէրսաատէթ Ժանտարմա ալայը իչիւն 305 սէնէսի աղուսթօս իպթիտասընտան իթիպարէն պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումի օլաճագ միւհիմմաթը գըրթասիյէ վէ սաիրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլտուղընտան, թալիպլէրինին ճումաա վէ բազարտան մաատա հէր կիւն տաիրէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր·

11 Թէմուզ 305

Իւսքիւտարտա Բաշա Լիմանընտա Իճատիյէյէ չըգան քէօշէ պաշընտա տէյիրմէն իթթիսալինտէ օլուպ հէր թարաֆը տուվար իլէ մուհաթ վէ տէրունինտէ մէշհուր այազմա վէ պիր գահվէխանէ վէ քիւլլիյէթլի թաշ պուլընան վէ հէր նէվ էշճարը ինշաասընա էլվէրիշլի օլան 1700 զըրա արսա իլէ պիր մասուրա մաի լէզիզ վէ Գատըքէօյ ճիվարընտա Եէլ Տէյիրմէնի նամ մահալլին էն միւթէպէր վէ հավատար եէրինտէ վէ քէօշէ պաշընտա 520 զըրա արսա սահիպի թարաֆընտան սաթըլաճաղը ճիհէթլէ, թալիպ օլանլարըն մէզքիւր Բաշա Լիմանընտաքի արսա իչիւն Իւսքիւտարտա Շէյխ Ճամիի չէրիֆի ճիվարընտա պագգալ քէթխիւտասը Ավրամ աղայա վէ Եէլ Տէյիրմէնինտէքի արսա իչիւն օ ճիվարտա Թէլէկրաֆխանէի ամիրէ մէքթուպճու գալէմի միւմէյյիզանընտան իզզէթլիւ Համիտ պէյ էֆէնտիյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի·

5—1

ԷՎԳԱՖԸ ՀՈՒՄԱՅՈՒՆ

Թէքրար իլան իլէ Թալիպլէրը մէզայէտէ օլընճայա գատար, եանի նագտ իլէ ֆիրուխթ օլընմագ գարարտէն վագ գըլընճայա տէկին Նալընըզ մահլիլաթը վագֆիյէ հիսսէտարանընըն հասպէլ Նիզամ պիլա միւզայէտէ թէֆվիզ իտէճէքլէրի հիսսէլի սէքիզլէրին Նըսֆը մէճմուի 19 ղուրուշ վէ Նըսֆը տիկէրի Խավլինէի Էվգաֆը Հիւմայունըն սուրէթ վէ սէքիզ վէ գուրուշ իլէ սաթըլաճագտըր· Թամամ հիսսէլի օլուպ տա պիլմիւզայէտէ սաթըլանլարըն մուաճճէլէսինին Նըսֆը՝ լիրա 100 ղուրուշ հիսապըյլա լիրա օլարագ, վէ տիկէր Նըսֆը քէզալիք սուրէթ վէ սէքիզ գայմէ իլէ գըլընաճաղընտան, մուգավէլէտէն աթիւզզիքր մահլիւլաթըն մուայյէն օլան 4 հաֆթա միւտտէթը իլանընտան Չնճի իլան միւտտէթի օլան իշպու 305 սէնէսի Թէմուզըն 5ինճի կիւնիւնտէն Թէմուզըն 12ինճի կիւնինէ գատար Թալիպ օլանլարըն գըյմէթը մուխամմէնէլէրինին էօշրիւնէ միւսավի Թէէմին ագչէլէրիյլէ պէրապէր Մահլիւլաթ խարճէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէլէճէկի Թիւրքճէ Թարիֆ վէ Թ· Հաքիքաթ վէ Ֆրանսըզճա Մօնիթէօր վէ Ռումճա Գօնսթանթինուբօլիս կազէթալարըյլա իլան օլունտըղը կիպի, Ճէրիտէի Շարգիյէ կազէթասըյլա տախի Չինճի տէֆա օլարագ պէյան ու իլան օլունուր·

. . 6 . . 8000·— Պապը Ալի գուրպինտէ Սահհաֆ Սիւլէյման աղա մահալլէսինտէ Աճը Մուսլուգ սօգաղընտա էվգաֆ կէտիքեաթընտան Թէրպիէն 110 մէթրօ արսատա մէպնի Փէվզինտէ 5 օտայը վէ չէհրի 200 ղշ· քիրալը քեարկիր պիր պապ մէնզիլ էպնիյէ իլէ Թահթընտա Փէվզինտէ 2 օտայը վէ չէհրի 100 ղշ· քիրալը քեարկիր պիր պապ բաչաճը տիւքքեանընը միւշթէմիլ մէզքիւր բաշխանէ իլէ մէնզիլին կէտիկի 50 սէհիմ իթիպարըյլա 10 սէհիմ վէ 1 սէհիմին րուպ հիսսէսի· Նազիֆ էֆ·

. . 91 . . 5000·— Պաղչէ Գաբուսը գուրպինտէ չէյխ Մէհմէտ Քէյլանի մահալլէսինտէ Պալըգ Բազարը ճատտէսինտէ Թէրպիէն 50 մէթրօ արսատա մէպնի, Փէվզինտէ 2 օտայը միւշթէմիլ վէ սէնէվի 9000 ղշ· քիրալը քեարկիր պիր պապ պագգալ վէ տէրունինտէ միւթէզաքիր? Հարէմէյն կէտիքեաթընտան պիր պապ պագգալ կէտիկինին 24 հիսսէ իթիպարըյլա պիր հիսսէսի· հաճի Ահմէտ էֆ·

. . 65 . . 6666·— Չարշուի Քէպիրտէ Տուվա մէյտանը Գազազլար օրթա սօգաղընտա Հարէմէյն կէտիքեաթընտան Թէրպիէն 6 զըրա արսատա չէհրի 150ղշ· քիրալը քեարկիր պիր պապ եազըճը տիւքքեանը կէտիկինին սիւլիւս հիսսէսի· հաճի Ահմէտ էֆ·

. . 13 . . 16666·— Շահզատէ պաշընտա Գալէնտէրխանէ մահալլէսինտէ Շահզատէ պաշը ճատտէսինտէ Թէրպիէն 40 մէթրօ արսատա վէ 190 մէթրօ պաղչէ վէ 1 մաթպախը միւշթէմիլ վէ չէհրի 300 ղրշ· քիրալը քեարկիր պիր պապ գըրաաթխանէնին միւլք վէ կէտիքի սիւլիւս հիսսէսի· Էմին աղա·

. . 27·29 . . 23333·— Պուլկուրլիւ ճատտէսինտէ Պուլկուրլիւ ճատտէսինտէ Հէքիմ? Հէքիմօղլու Ալի Մահմուտ էֆ· վագֆընտան Թէրպիէն 152 մէթրօ տիւքքեան մահալլի 114 մէթրօ տիւքքեանը համամ 6 գուրնա վէ 2 հալմէթ վէ

76 մէթրօ մահալլտէ 3 օտալը պիր պապ մէնզիլ 800 մէթրօ պաղչէ վէ 2 գույուլը միւշթէմիլ պիր պապ մէնզիլ իլէ համմամը մէզքիւրըն սիւլիւս հիսսէսի· հաճի Օսման·

. . 3 . . 7500·— Թօփխանէտէ Ֆիրուզ աղա մահալլէսինտէ Տիւլլէնտճի սօգաղընտա էլհաճ Սիւլէյման աղա վագֆընտան Թէրպիէն 114 մէթրօ արսատա մէպնի 4 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույու վէ 76 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 150 ղրշ· քիրայա միւթէհամմիլ պիր պապ ախշապ մէնզիլին Նըսֆ հիսսէսի· հաճի Ահմէտ էֆէնտի·

. . 55·57 . . 12500·— Պէյօղլունտա Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Եէնիչէհիր ճատտէսինտէ Հասան Րիզա բաշա վագֆընտան Թէրպիէն 50 մէթրօ արսատա վէ պահրընտա 25 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 100 ղրշ· քիրայա միւթէհամմիլ ախշապ պիր պապ պագգալ տիւքքեանըյլա իթթիսալինտէ 55 մէթրօ արսատա վէ գահրընտա 55 մէթրօ պաղչէ վէ պիր միւշթէրէք գույույը հավի վէ չէհրի 130 ղրշ· քիրալը տիկէր պիր պապ ախշապ կագինօնըն Նըսֆ հիսսէլէրի· Նազիֆ էֆ·

. . 17 . . 4000·— Գասըմ բաշատա Ճմին ճամիի Եաշ Հասան էֆ· մահալլէսինտէ չըգմազ կիւմիւշ սօգաղընտա Եաշ Հասան էֆ· վագֆընտան Թէրպիէն 175 մէթրօ պիր գըթա մէնզիլ արսասը Նազիֆ էֆ·

. . 20, 26 . . 2735·— Իւսքիւտարտա Գազանքէր Ահմէտ էֆ· մահալլէսինտէ Խաամամլըգ ճատտէսինտէ Մէյտան Ահմէտ էֆ· վագֆընտան Թէրպիէն 140 մէթրօ արսատա մէպնի 7 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 միւշթէրէք գույու վէ 120 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ պիրիպիրինէ մութթասըլ ախշապ մէնզիլլէրին սիւլիւս հիսսէլէրի· Ահմէտ էֆ·

. . 3 . . 1500·— Գասըմ բաշատա Բէյազիտ Սաղիր մահալլէսինտէ Արնավուտ սօգաղընտա Կիրիտլի Հասան բաշա վագֆընտան Թէրպիէն 60 մէթրօ արսատա 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 167 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ պիր պապ մէնզիլին Նըսֆ հիսսէսի· Նազիֆ էֆ·

. . 65 . . 150·— Պէյօղլունտա Բանկալթի մահալլէսինտէ Իճատիյէ սօգաղընտա Սուլթան Պայազիտ Խան Հազրէթլէրի վագֆընտան 22 մէթրօ արսատա մէպնի 1 օտա վէ 15 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլին Նըսֆ հիսսէսի· Նազիֆ էֆ·

. . 37 . . 1000·— Իւսքիւտարտա Աթիգ Վալիտէ մահալլէսինտէ Ապաճը սօգաղընտա Հաճի Մուսթաֆա աղա վագֆընտան Թէրպիէն 55 մէթրօ արսատա մէպնի 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 80 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլին Նըսֆ հիսսէսի·

. . 31, 33 . . 1670·— Թօփխանէտէ Էքմէքճի պաշը մահալլէսինտէ Կիւլիւմ պաշը սօգաղընտա էլհաճ Հիւսէյին աղա վագֆընտան Թէրպիէն 100 մէթրօ արսատա 6 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույու վէ 91 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ մուգատտէմա 2 վէ էլեէվմ 3 պապ մէնզիլին 6 հիսսէտէն 1 հիսսէսի· հաճի Օսման էֆ·

. . 51 . . 16667·— Գանթարճըլարտա Սարը Թիմուր մահալլէսինտէ Գանթարճըլար ճատտէսինտէ Հաճի Իպրահիմ էֆ· վագֆընտան Թէրպիէն 9 մէթրօ արսատա չէհրի 45 ղրշ· քիրալը ախշապ պիր պապ տիւքքեանըն Հարէմէյն կէտիքեաթընտան կէտիկինին վէ միւլքինին սիւլիւս հիսսէսի· հաճի Ահմէտ էֆ·

. . 52, 54 . . 3000·— Ճիպալիտէ Գարապաշ մահալլէսինտէ Գույուտիպի ճատտէսինտէ Թէրպիէն 91 մէթրօ արսատա մէպնի 4 օտա վէ 1 սուֆա վէ պիր մըգտար արալըղը միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլին Նըսֆ հիսսէսի·

. . 69 . . 3334·— Չարշուի քէպիրտէ Տուվա մէյտանընտա Գազազլէր Օրթա սօգաղընտա Հարէմէյն կէտիքեաթընտան Թէրպիէն 4 մէթրօ արսատա չէհրի 20 ղրշ· քիրալը պիր պապ եազմա ճէմէնիճի տիւքքեանը կէտիկինին սիւլիւս հիսսէսի· հաճի Ահմէտ էֆէնտի·

. . 83 . . 3000·— Չարշուի քէպիրտէ բէսսամ Գասսաճըլար սօգաղընտա Հարէմէյն կէտիքեաթընտան Թէրպիէն 4 մէթրօ արսատա մէպնի չէհրի 30 ղրշ· քիրալը պիր պապ եազըճը տիւքքեանը կէտիկինին սիւլիւս հիսսէսի·

(1) Ծիւմլէլէրին պաշլարընտա իլք հիզատա պուլունան րաադամլար՝ մահլիւլաթըն Նումէրօլարընը, վէ իքինճի հիզատաքիլէր՝ գըյմէթը մուխամմէնէլէրինի, վէ իւչիւնճիւ հիզատաքիլէր՝ պէտէլը միւզայէտէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր·

ԼԱՆԳՐԸ
ՎԻԷՆՆԱՏԱ
ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

(Իբատ վէ Թախսիսաթ)

1889 յունվար այը [illegible]

Պու պիր զարֆընտա պէրվէճհը ատի մուամէլաթ վուգու պուլմուշ տըր·

	ֆրանգ
906 ատէտ սիկուրթա քեաղըտը (բօլիս) աղտ ու իմզա օլունուպ, պուննըն մըգտարը սէրմայէսի շու տըր	5,559,255
Աթէշ ու Թահսիլ օլունան սիկուրթա իւճրէթի (բրիմ)	1,543,300
Վէֆաթ վուգուըյլա մըգտարը Թէէտիյաթ	296,100

1887 ԴԵԿՏ. 31ՏԷ ԹԷԷՄԻՆԱԹ ԱԳՉԷՍԻ
86,699,959.12 ֆրանգ

Սիկուրթա իտիլմիշ մէպլաղըն եէքիւնի
408,448,921.35 ֆրանգ

Թէէտիյէ օլունան մէպլաղըն եէքիւնի 141,324,497 ֆրանգ տըր·

Թաֆսիլաթը միւքէմմէլէ սիւզ իթմէք իչիւն Տէրսաատէթտէ ուսումի աճէնթէ ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻԷ միւրաճաաթ օլունմալը տըր·

Խարիճտէ Թըրքէլ մէյտանընտա Մույէր մաղազալարընըն Չնճի գաթընտա պուլունըր·

ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՆԸՆ ՊԱՆՔԷՐԻ Մ. Ս. ԱՍԼԷՐ

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՐԱՌԸԿ)

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԵԱՒՏ ԻՒՂ

Իփօֆօսֆիթ տը շօվ ու սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ,
ի Նիւ-Եօրք·

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաձութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով:

FARINE LACTÉE H. NESTLÉ

20 ՍԷՆԷԼԻՔ ՄՈՒՎԱՖՖԱԳԻՅԷԹ

32 RECOMPENSES
DONT
12DIPLOMES D'HONNEUR
et
14 MEDAILES D'OR

Certificats nombreux
des
premières
autorités médicales

—

ՑԱԳՐԻԳԱ ՄԱՐԳԱՍԸ

ՔԻՒՉԻՒՔ ՉՕՃՈՒԳԼԱՐ ԻՉԻՒՆ ՄՈՒՔԷՄՄԷԼ ՆԱՖԱԳԱ

Քեօֆթի մըգտարտա օլմայան սիւտիւնին եէրինի թութար, վէ սիւտտէն քեօմէյի գօլայլաշտըրըր, վէ ղոյէթ գօլայ սինէր —ՆԱԶԻՔ ՄԻՏԷԼԻ ՉԵԹԻՔԼԷՐ իչիւն տախի Նաֆագա եէրինէ սուրէթը միւֆիտէտէ իսթիմալ օլունըր·

Պիր չօգ Թագլիտլէրինտէն սագընըլմագ իչիւն հէր գութու իւզէրինտէ
ՀԱՆՐԻ ՆԷՍԹԼԷ, ՎԷՎԷՅ [Զուիչրէ]

Նամ մուծիտինին իմզասը պուլունմալը սընա տիգգաթ իթմէլի տիր·

Պիւթիւն մէշհուր էճզախանէ վէ բագգալ տիւքքեանլարընտա պուլունըր·

ՖՐԱՆԳՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

Իսթիգրազ Թէէմինի իչիւն Պուտաբէշտէ բէյանգօլու սիկուրթա չիրքէթի·

1857տէ Աւստրիա-Մաճառիստան իմբէրաթօրլըղը Թարաֆընտան 7658 Նումերօլը ֆէրման իլէ Թէէսիս օլունմըշ տըր·

Շիրքէթին սէրմայէսի	20,000,000 ֆրանգ
Մէվճուտը սանտըգ	10,000,000 »
Իսթիրտատ ագչէսի	12,000,000 »

Ումում Շարգ վէ Թիւրքիա իչիւն Տէրսաատէթտէ Տիրէքթօր Մ· ԷՕԺԷՆ ԲՈՒԲՕՐ
» » » Սէր միւֆէթթիշ Մ· ՆԱԶԱՐԷԹ ԽԱԶԸՃԵԱՆ

ԹԻՒՐՔԻԱ ՎԷ ՄԸՍԸՐ ՃԻՀԷԹԼԷՐԻՆՏԷ ՊԷՕՅՐԻՔ ԱՃԷՆԹԷԼԷՐ

Իզմիրտէ վէ Գահիրէ իչիւն՝ Մըսըր Պանգասը· Պէրութտա՝ Օսմանլը Պանգասը· Սէլանիքտէ՝ Ալլաթինի Պանգասը· Իզմիրտէ՝ Թիւճճարը միւթէպէրանըստան Պալթազեան վէ Գալըգճեան· Հալէպտէ՝ Գէօրգ վէ Սահակ Սէլթեան· Ատանատա՝ Գասպարեան վէ Տատլըմենեան· Աթինա վէ Սպարթատա՝ Շէրէֆէտտին վէ Տէրունեան· Թրապիզօնտա՝ Օսմանլը Պանգասը· Ագչէհիրտէ՝ Եօղունճը օղլու Մուրատ· Էտիրնէտէ՝ Օսմանլը Պանգասը վէ ղայրիհիմ·

Ֆրանգօ-Հօնկրուազ իսմինտէ իսթիգրազ չիրքէթի ղայէթ սաղլամլըղը սուրէթտէ թէէմինաթ սիկուրթասը իլէ մէշղուլ օլմագտա տըր· կէրէք պէօյիւք ատամլար վէ կէրէք եըրքէք վէ գըզ չօճուգլար իչիւն պիր վագթը մուայյէնտէն սօնրա, էվվէլճէ գարարկիր օլան մէպլաղը եօտէնմէք իւզրէ·

Զաննի իտէրիզ ուզուն պօյլու խըզահաթա միւհթաճ տէյիլ տիր· պիր ֆամիլեանըն պաշը պուլունան վէ խաթտ չօլուգ չօճուգը օլան պիր բէտէրին, կէրէք քէնտիսինին վէ կէրէք պաշգա եէվլատըն իսթիգպալը Թէէմինի իչիւն տուշիւնմէսին· չիւնքի պիր ատէմ Նասըլ քի կէնճլիկի օլուր, էյլէճէ տախի իսթիգպալըն ղայրի օլաճագ տըր· իշթէ պունլարըն տէֆի չարէսի իչիւն պու Շիրքէթ հէր պիր գօլայլըգլարը վէրմիշ տիր· սէնէլիք ուֆագ վէ կէօզէ կէօրիւնմէզ պիր մըգտար աղչէնին չիրքէթին սանտըղընա թէսլիմ օլունմագ իւզրէ, չիւնքի հիչ պիր ատամ պիլէմէզ վագթը միրուրի իլէ Նէ՞ հալ քեսպ էյլէյէճէք քէնտի իսթիգպալի, վէ խաթտ կէնճ եաշընտա վէֆաթ իթտիքտէն սօնրա Նէ՞ օլաճագ քէնտի այալ ու էվլատընըն հալի· անըն իչիւն մուգատտէս պիր վօրձ տըր պէհէր սընըֆտա պուլունան պիր ատէմ իչիւն չիմտիտէն իսթիգպալին Թէէմինի· Էվրոպանըն հէր պիր ճիհէթինտէ վէ հէր պիր հիւքիւմէթին թահթը խըմայէսինտէ իսթիգպալ Թէէմինի իչիւն հիսապըզ չիրքէթլէր պուլունմագտա տըր, վէ բէնչպէր կէտրուհիմտէն պաշլըյարագ իմբէրաթօրլար իլէ իմբէրաթօր էվլատլարը վէ խանէտանը իսթիգպալ սիկուրթասընա տախիլ տիրլէր· Իշթէ պու չիրքէթլէրին էն ճէսիմ վէ էն միւթէպէր վէ Էվրոպանըն հէր պիր պէօյիւք պանգալարընտան Թաստիգ օլունմըշ օլան, վէ սանիէն Աւստրիա-Մաճառիստան հիւքիւմէթինին «գօնթրօլը» թահթընտա պուլունան վէ 31 սէնէլէրտէն պէրու տէվամ իթմէքտէ օլան Ֆրանգօ-Հօնկրուազ սիկուրթա չիրքէթի Թիւրքիանըն բայթախթը պուլունան Տէրսաատէթտէ տախի 1880 սէնէսինտէն պէրու պիր միւտիրիյէթ Թէէսիս իթմիշ տիր·

1. Շիրքէթին իսթիգպալ Թէէմինի իչիւն եաբտըղը մուամէլաթընտա ֆազլա օլարագ սէնէտէ պիր տէ գուրա քէշիտէ իտէր ալաֆր. քեանունը սանինին 30ընտա, Աւստրիա-Մաճառիստան տէվլէթինին մուգավէլաթ մուհարրիրլիկի վէ մալիյէ Նազըրլըղը Թահթը խարէսինտէ· պէհէր գազանան Նումէրօ մութլագա 100էր Ինկիլիզ լիրասը եանի 2500 ֆրանգ գազանաճագ·

2. Սիկուրթա սէնէտինէ մահսուպ օլարագ 3 սէնէլիք վէրկիլէր վէ խաթտ տահա զիյատէ էօտէնմիշ օլուր իսէ համիլինին չիրքէթտէն իսթիգրազ իթմէքլիկէ հագգ ու սէլահիյէթի օլաճագ տըր, սէնէլիք ֆայիզ եիւզտէ 6յը կէչմէյէրէք·

Պու չիրքէթ՝ եանկըն վէ տէնիզ սիկուրթասը մուամէլաթը իլէ տախի մէշղուլ տըր·

Շիրքէթին միւթէպէր վէ Թէէմին օլունմագ իւզրէ տէվլէթը Ալիյէնին Տէրսաատէթտէ մէրքէզի պուլունան Օսմանլը Պանգասընը Թավսիյէ էյլէրիզ, վէ խաթտ Էվրոպանըն էն մէշհուր վէ պէօյիւք պանգալարընըն քէօպը մալիւմաթ ախզ օլունապիլիր·

ԳԱՐԼԸՄԱՆ ՎԷ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿ
ՄԱՂԱԶԱՍԸ
ԳԱԼԱԹԱՏԱ ՊԷՕՅՈՒՔ ՄԻԼԼԷԹ ԽԱՆԸՆՏԱ

ԻԹԹԻՀԱՏ ՐՕՍԹԱԽԱՆԷՍԻՆԻՆ ԻՒՍԹ ԳԱԹԸՆՏԱ

Մէզքիւր մաղազատա հէր նէվ պէյազ չամաշըր, գատընլար իչիւն մանթօլար, չօճուգ էլպիսէլէրի, խալըս ֆիթթանլար, գօրսէլէր, ճէհէզ իչիւն չամաշըրլար, Նագըշ իշլէմէլէրի, էնվաի չօրապլար, մէնտիլէր վէ սաիր պու կիպի մալլար ղայէթ էհվէն ֆիաթլըլա ֆիրուխթ օլունըր·

Քեօֆֆէի ալէմ ճինսէն օլան պու մալլար թօբտան վէ բէրաքէնտէ սաթըլըր·

Պու մալլար Վիէննա վէ Պէրլինտէ խուսուսի ֆապրիգալարտա իմալ օլունուպ, Ինկիլթէրա, Իթալիա վէ Էվրոպանըն սաիր մէմլէքէթլէրինտէն տախի մալ ճէլպ օլունըր·

Էկէր պէտէլի բօլիչա վէ խաթտ բօսթա բուլը իլէ կէօնտէրիլիր իսէ, Թաշրալարտան վագի օլան սըբարիշաթ տախի իճրա օլունըր·

Պէյէնիլմէյէն մալլար կէրի ալընըպ ագչէսի իատէ օլունըր վէ խալըն Նագլիյէ իւճրէթի ալընմազ·

Գատընլարա սուհուլէթ օլմագ իւզրէ մէզքիւր մաղազա՝ քէնտի ճէպիմ տէրզին? Թօյլարըն մահիր պիր Թէրզիհին Թահթը իտարէսինտէ պիր Թէրզիխանէ զամմ ու իլավէ իթմիշ օլտուղը կիպի, ըսմարլամա մանթօ վէ սաիրէ խազըրլամագ իչիւն Էվրոպատան էնվաի չէշիտ գումաշլար տախի կէթիրթմիշ տիր·